

Braşoi Lăncă

Ára 5 lei

Csütörtök
1932 * január 7

Főszerkesztő:
Szele Béla dr.

5. szám
XXXVIII. évtolyam

Ára 5 lei

Árverés Bodoson

Tessék elolvasni azt a rémdrámát, amit egy székelvöldi református lelkésznek kellett átszenvednie, mivelhogy nem győzte egysugyanazon adót többször is megfizetni és végül is legbecesebb holmijait, a szívéhez nőtt drága könyvtárát is, elárverezték, s finomművi padászfegyverével, ami nyolcezer lejtbe került, és kétszáz lejért licitálták el, most az árverést vezető községi jegyző nemtelen padakra padászik...

Tessék elolvasni ezt a rémdrámát (mert a borzalomhoz és tragikus kifejléshez nem kell oktetlenül testi torturáknak és emberhalálnak történnie) és látni fogják (hányszor fogják látni!), hogy a gyótrésnek, rombolásnak, anyagi és lelki pálságoknak, a tulajdonképpeni társadalmi, közéleti destrukciónak micsoda lavináját képes megindítani és katasztrófává görgetni az az ostoba, lelketlen és lehetetlen adórendszer, amelyben ma élünk, s amely polip gyanánt úgy öleli át utálatos karjaival az áldozatát, hogy ez igaza legteljesebb tudatában is menthetetlenül elvezzi a halálos nyomás alatt.

Egy református lelkész, akinek amugy is szerény a jövedelme, kicsiny a kongruája — amit egyébként meg sem kap, ami szintén a rémdráma egyik mozgató eleme — hivatalos nyugtákkal, aktákkal bizonyítja, hogy már egyszer maradéktalanul megfizette az adót, ne adja Isten, hogy becsületes módon boldogulna a naptisztaságával. Egy miniszteri rendelettel szemben, melyet, ha tisztelettel respektálnak, minden adóüldözésnek el kell némulnia, csak azért is megütik a dobát a nemes parochián, ahonnan a tiszteletes ur a szeretet, béke és összhang ígét szórja ki a hívei közé, a község rendjét, s az ország boldogulását, nyugalmát is szolgálva ezáltal.

A bodosi lelkész adódrámája újabb döbbenetes példája annak, micsoda minimális jogi és erkölcsi érzékkel intézik el nálunk a milliók komoly élet dolgait, s micsoda fagyasztó ridegséggel és cinizmussal rontanak össze értékes egzisztenciákat a kincstár érdekeinek ürügye alatt. Ha csak a pusztá adót nem tudja fizetni vagy pontosan fizetni a tehetetlen nyomorúság, akkor is ott kellene csillognia mellette a méltányosság és türelem mécsesének, hiszen emberről, polgárról, egy szerencsétlen korszak, s főképp egy szerencsétlen kormányzat szerencsétlen áldozatáról van szó. Oh, nem azt kívánjuk, hogy ma is úgy legyen, mint hajdanán, amikor hajlongó udvariassággal az alattvalók hiúságára, lojalitására és bizalmára bízta az adófizetést vagy éppen készségesen felajánlott ajándéknak minősítették. Az amerikai angolok azért szakadtak el az anyaországtól, mert ez taxatívoknak nevezték el a követelt adókat és nem regulatívoknak. A szabályost, az igazságost, az emberséget szívesen fizetik, a végzáló takszák ellen — szabadságharcot harcolnak.

De nemcsak a kirótt és jogerős adó miatt rohannak meg ellenséges dühvel a donagló alanyokat hanem olyan adók miatt is, melyeket már — ha más bíróban is — elintézt az áldozat. Micsoda hiánya a humanizmusnak, a polgárság iránt tartozó tiszteletnek, ha még egy ilyen világos, félre nem magyarázható igazolással és igazsággal szemben is megindul a statáriális eljárás és a kegyelmi bíróság elutasítja az élet egyetlen és utolsó apellációját!

A bodosi református lelkész drága könyvtárát feldúlta a finác tatárjárás és szétszórta a világ négy tájára. Hadd hirdesse a rendszer kulturáját és a kultúra rendszerét. Nem baj, ha egyik-másik kincses könyv szemétdombra vagy sajtós kofa kezére kerül is, mint ahogy Carlyle szerint még a rohadó lenélnek is van ereje, mert különben nem tudna rothadni, ez a kultúrelenes árverező barbárság is egy olyan erő csiráját hordozza mely a mostani rendszer nyomán egy újat, méltóbbat, emberibbet követel.

És jó, hogy az árverező jegyzőhöz került a lelkész padászpuskája; van mivel melegeitni magát, ha a mostani ténykedéséhez hasonló bakot lő.

Összesen 3 milliárd lej kölcsönt kap Románia Véglegesen befejeződtek a tárgyalások

Bukarest, január hó 5.
A Románia és Franciaország között folyó kölcsöntárgyalások befejeződtek. Eszerint a román Nemzeti Bank másfélmilliárd lej kap a francia Nemzeti Banktól, míg külön másfélmilliárdot egy párisi bankkonzorciumtól vesz fel Románia.

Hir szerint az új kölcsönt a nyugdíjasok és a tisztviselők járandóságának kiutalására fogják fordítani.

Befejeződtek a román-francia és román-német tárgyalások

Franciaországba tízezer vagon tengerit és 40 ezer vagon petróleumot, Németországba tízezer vagon tengerit szállíthatunk

Bukarest, január 5.
A román-francia kereskedelmi tárgyalások eredményesen befejeződtek. Eszerint Románia tízezer vagon tengerit és negyvenezer vagon petróleumot szállíthat ki Franciaországba.

Ugyancsak befejeződtek a román-német tárgyalások, amelyeknek alapján Németország kötelezte magát,

tízezer vagon tengeri átvételér
Az utóbbi egyezményt már ratifikálták is.

A román-orosz egyezmény megkötése előtt

Ghica külügyminiszter szerdán Varsóba utazik

Bukarest, január 5.
Ideérkezett távirati jelentések arról számolnak be, hogy a román-orosz megneemtámadási egyezmény perfektualása rohamosan halad előre.

Ma Rigába érkezett Stomoniakoff, az orosz külügyi népbiztosság teljes hatalmu delegátusa abból a célból, hogy közvetlen tárgyalásokat folytasson le az ottani román követtel, Mihail Sturdzával, aki éppen a román kormánytól felhatalmazást kapott.

Beavatott értesülés szerint Oroszország mindentben elfogadta a román álláspontot és biztosítani hajlandó Románia integritását.

Ma délelőtt egyébként Ghica külügyminiszter magához kérte Ducát, Mironescut és Averescut, mint a legnagyobb politikai pártok vezetőit és ismertetette előttük az orosz-román tárgyalások anyagát.

Ma délután öt órakor pedig minisztertanács kezdődött Jorga elnöklésével, a hol szintén kizárólag az orosz-román kérdéssel fognak foglalkozni.

Ghica külügyminiszter holnap, szerdán utazik Varsóba, ahol kihallgatáson jelenik meg a lengyel köztársasági elnökkel, továbbá Pilsudszkynál és Zaleskynél. A varsói francia követ, Le Roche, ebédet ad a román külügyminiszter tiszteletére. Január 11-én Ghica visszaérkezik Bukarestbe.

A Curentul közlése szerint:

Goga és Averescu között végleges szakítás történt

Averescu legutóbbi magatartása lehetetlenné tette a Néppárt érvényesülését

Bukarest, január 5.
A Curentul című bukaresti lap rendkívüli politikai csemegeként ható szenciációt talál fel. Értesülése szerint ugyanis

Averescu marsall pártvezér és Goga, a néppárt alvezére között végleges szakítás történt.

A párt fő és alvezére között már régebben nézeteltérések voltak. Goga mindig azt az álláspontot képviselte, hogy bár a pártnak erdőtelenen el kell itélnie a mai kormányzati rendszert, a királlyal szemben mindig a legnagyobb lojalitást kell tanúsítania. Ezzel szemben Averescu igen gyakran a király szemé-

lyéig ment azoknak a támadásoknak a során, amelyekben a mai kormányt diktatúrával vádolta meg. Averescu támadásai természetesen kellemetlen hangulatot okoztak. A marsall magatartása viszont egyre lehetetlenebbé tette a néppárt előretörését.

Különösen kiéleződött a helyzet a parlament megnyitásakor, amikor Averescu nyíltan kijelentette, hogy a megalívó ünnepekre akkor sem megy el, ha a trónbeszédet a király személyesen olvassa fel. Az öreg tábornok később is következetesen maradt álláspontjához: nem jelent meg a Vitéz Mihály-rend közgyűlésén sem, amelyen pedig a király elnökölt.

Ilyen körülmények között Goga és erdélyi barátai elhatározták, hogy nem fogják tovább tűrni a pártelnök monarchiaellenes magatartását. Ez a mozgalom a néppárt erdélyi szervezeteiben annál is inkább talajra talált, mert az utóbbi időben egyre inkább az a hiedelem alakult ki, hogy Averescu pártja kizárólag a marsall magatartása miatt nem lehet lehetséges. Nem lehetetlen azonban, hogy Goga megváltozott magatartásának egyéb oka is van. A kiadott jelentések szerint ugyanis a közeli napokban külföldre megy s több európai fővárost látogat meg. Politikai tárgyalásokat is folytat illetékes tényezőkkel. Hazaérkezése után pedig személyesen tesz jelentést — az uralkodónak.

Aláírták a lengyel-orosz barátsági szerződést

Varsó, január hó 5.

A lengyel külügyminiszterium hivatalosan is kiadott jelentése szerint hétfőn délelőtt, Varsóban, aláírták a lengyel-orosz barátsági és döntőbírói szerződést.

Az aláírás ünnepi külsőségek között történt. A lengyel és orosz lapok rendkívül súlyos jelentőségének tartják az egyezményt.

Anghelescu bank-kormányzó erdélyi körútra indul

Bukarest, január 5.

Anghelescu bankkormányzó a pénzügyi helyzet tanulmányozására Erdélybe utazik. Jelentésünk szerint több erdélyi városban, Varsóban, aláírták a lengyel-orosz barátsági és döntőbírói szerződést.

A bankkormányzó a hét végén tér vissza Bukarestbe.

Miron Christea önként lemondott régensi nyugdíjáról

Bukarest, január 5.

Miron Christea pátriárcha levelet intézett Jorga miniszterelnökhöz. Leveleiben arra kéri a miniszterelnököt, hogy közölje a királlyal a következőket: Ő szívesen lemond régensi nyugdíjáról, miután annakidején sem fizetésért vállalta el ezt a magas, de felelősségteljes méltóságot, hanem azért, mert ezt az akkori körülmények föltétlenül szükségessé tették.

A pátriárcha levele politikai körökben nagy feltűnést váltott ki.

Jorga miniszterelnök megleghango közszólevélben válaszolt a pátriarchának s örömet fejezte ki afölött, hogy az ország főpapja, nemes gesztusával megkönnyíti a kormány helyzetét.

Meghosszabbították a román-jugoszláv kereskedelmi szerződés érvényét

Bukarest, január 5.

A Románia és Jugoszlávia között 1930 augusztus 4-én kötött kereskedelmi szerződés január elsején lejárt. Tekintettel arra, hogy az illetékes miniszteriumok a szerződés kicserélésére, vagy megújítására vonatkozó tárgyalásokat nem vezettek be idejében, most hivatalosan közlik, hogy a régi szerződést július elsejéig meghosszabbították. A rendelkezésre álló időt pedig új egyezmény megkötésére irányuló tárgyalások lefolytatására fogják felhasználni.

AZT HITTEM, NINCSENEK!

— *mondotta Cantacuzino hercegnő a leánykereskedőkről egy éve*

MEGGYŐZÖDTEM, HOGY VANNAK!

— *mondotta megrázó beszédében a bukaresti városi tanács ülésén*

50 ezer magyar lány a Bukarest gyeheennáján. Bukaresti szörnyeteg — a magyar lányok meg-
rontója. Két irtózatos jegyzőkönyv

Bukarest, január 5.

— Csak a ponyparegényirők fantáziájában élnek még leánykereskedők, akik a fiatal, tapasztalatlan teremtéseket szépszerével, vagy erőszakkal elragadják a családi körülből, hogy a tengerentúli, — főleg délamerikai tyil-
nános házak számára eladják őket... Igen, idáig nekem is ez volt a nézetem, azonban az utóbbi idők eseményei meggyőztek arról, hogy a leánykereskedők ma is éppen úgy szedik áldozataikat, mint ezelőtt...

Cantacuzino hercegnő, a bukaresti városi tanács nyilvános ülésén tartott felszólalásában mondta a megdöbbentő szavakat és fontos adatokkal, hiteles bizonyítékokkal támasztotta alá bejelentését.

Magyar lányok a délamerikai örömtanyákon

Ez a két konkrét eset — a hercegnő felszólalásában pontos nevekkkel és adatokkal szolgált, — eklatáns bizonyítéka annak, hogy a leánykereskedők ma tényleg éppen úgy dolgoznak, mint valaha, legfeljebb az óvatosabbak körültekintőbbek, jobban beszervezték magukat, jobb összeköttetésekkel rendelkeznek és

ez az oka annak, hogy olyan ritkán fordul elő, hogy valamelyik közülük hurokra kerül.

A hercegnő felszólalásának egyelőre annyi eredménye lett, hogy a hatóságok figyelme újra ráterelődött a Románia területén dolgozó leánykereskedő ügynökökre. Az bizonyos, hogy a gazdaságilag leromlott Közép-Európa és főleg Románia, ma a legjobb piaca a nemzetközi leánykereskedő bandáknak.

A végtelen nyomor, az ijesztő mértékben terjedő munkanélküliség szétzillesztette a családi kereteket

és amikor ilyen előkészítés után jelenik meg

A HERCEGNŐ MEGDÖBBENTŐ LELEPLEZÉSE

A leánykereskedők évtizedes tapasztalattal rendelkeznek, az ügynökeik agyafut, mindenre elszánt banditák, akik hihetetlen óvatossággal dolgoznak és főleg ennek tulajdonítható, hogy a legutóbbi esetek közé tartozik, ha a rendőrségnek sikerül egy leánykereskedő szervezet ügynökét leleplezni. Talán a véletlen hozta magával, hogy az elmúlt héten mégis

sikerült mégis két leánykereskedő ügynök közelébe férkőzni

és tisztára a hatóságok „éberségén” mulott, hogy a két lelkiismeretlen bandita ma nem a rendőrség foglya.

A bukaresti északi pályaudvaron már az indulásra kész konstancai gyorsvonatból ráncigálta le egy kétségbeesett anya leánygyermekét, kit az elegánsan öltözött leánykereskedő Egyiptomba akart szállítani. A fiatal, tizenhat éves leányt az utolsó pillanatban sikerült megmenteni, de az elegáns, monoklis leánykereskedő zavartalanul elutazhatott.

Egy másik eset
Cantacuzino hercegnő vezetése alatt álló ortodox nőegylet titkárnőjének tudomására jutott, hogy egy fiatal, kiskorú bukaresti varróleányt

szinte erőszakkal hurcoltak el Bukarestből, azzal, hogy Konstancában hajóra szállítják. A nőegylet titkárnője táviratilag kérte fel a konstancai rendőrséget, sürgős intézkedésre. De, míg a távirat rendeltetési helyére jutott, a hajó már kint uszott a nyílt tengeren...

a leánykereskedő ügynök, akkor már nincs nehéz dolga megszédíteni az éhhalál karjában vergődő szerencsétlen áldozatait.

Régi és ismert tény, hogy a közép-európai leánykereskedők székhelye Bukarest és az erdélyi magyarság szempontjából annál megdöbbentőbb ez a tény, mert itt Bukarestben, ahol százszámra szaladgálnak az utcákon a leánykereskedő ügynökök, közel ötvenezer erdélyi magyar cselédleány szolgál és elmúlt tíz év tanulságai alapján állíthatjuk, hogy az elszédített, elkápráztatott Bukarestben szolgáló magyar cselédleányokkal töltik meg szinte az összes balkáni lebujujokat, török és egyiptomi nyilvános házakat, a délamerikai örömtanyákat és a keletázsiai éjjeli mulatókat.

A naiv magyar cselédleányokat szabad prédaként hálózják be a lelkiismeretlen ügynökök és

az elmúlt tíz év alatt ezrével és tízezérekkel tuntek el Bukarestből ezek a szerencsétlen, hisztékeny, jobbsorsraméltó áldozatok...

megyék hozzá. Megpárt a kórház kapujában. Előlt a rendőrségre és ott a komiszár megfenyegetett, hogy ha nem megyek el Elena Dinescuval, akkor a toloncházba küld, a csavargók közé. Így kerültem Elena Dinescu nyilvános házába. És ott, mivel még nem vagyok 18 éves és a törvény tiltja a 18 éven aluli lányok ott tartását, ezért egy másik, idősebb leány igazolványát adták át nekem. De senki sem érdeklődött az életkorom után,

Zsifkovics Belgrád, január 5.
A jugoszláviai politikai életnek érdekes szenzációja van.

A kormány tagjai tegnap, hétfőn délután minisztertanácsot tartottak, amelyen Zsifkovics miniszterelnök bejelentette, hogy a kormány lemondását bejelenti az uralkodónak.

Zsifkovics a kormány lemondását azzal indokolta meg, hogy három hónappal ezelőtt kifejezetten csak a választások levezetésére alakult meg a minthogy misz-
szióját már betöltötte, nem szükséges tovább is helyén maradnia.

HIVATALNOK KORMÁNY JÖN?

Politikai és sajtóköri körökben többféle kombináció van arra nézve, hogy Sándor király miképpen oldja meg a kormányválságot, amely minden hivatalos nyilatkozat ellenére is

súlyos belpolitikai helyzetet takar. A Zsifkovics kormány nyilatkozatával szemben, amely szerint a jelenlegi kormány megbízatása csak a választások levezetésére szól, s így távozása most ter-

senki sem kérte az igazolványomat...
Ez a hivatalos jegyzőkönyv most már teljes megvilágításban mutatja be a bukaresti alvilág szörnyetegét, Elena Dinescu asszonyt. E sorok írója már egynehányszor megpróbált, között azzal, hogy bejusson a Colentina kórházba, a bukaresti fertő mocsarában halálra sebzett magyar lányok gyeheennájába. Nem sikerült.

Ór áll a kapuban.
És a látogatókat szigorúan, könyörtelenül elutasítják.

Hogyan sikerül Elena Dinescu asszonynak kijátszani a szigorú parancsot? Milyen misztikus összeköttetése van Elena Dinescu asszonynak a komiszárral, aki toloncházal fenyegeti meg a bukaresti mocsár esesettjeit, ha nem hajlandók engedelmessékedni megro-
tójuknak...?

Vizsgálatot követelünk, szigorú és könyörtelen vizsgálatot.

A bukaresti fertőben elpusztult, meggyalázott, tönkretett magyar lányok erdélyi hozzátartozói nevében sürgős vizsgálatot követelünk a bukaresti alvilág mindenható szörnyetege ellen.

Farkas Aladár

Ne fejezen szuperál a diktatura

Kormányválság Jugoszláviában

A Zsifkovics-kormány benyújtotta lemondását

mészetes, erősen tartja magát az a hír, hogy az ország külföldi kölcsöntárgyalásai és

főleg a francia nyomás tette szükségessé a kormány távozását.

A lefolytatott választásokat ugyanis Franciaország sem tekinti olyan alkotmányos aktusnak, amelynek az ország lakosságának valódi véleménye megnyilatkozhatott volna. A jugoszláv diktatura ma is megvan s ez nem nyújt kedvező előfeltételeket a kölcsöntárgyalásokhoz.

Egyes jelentések szerint Zsifkovics és Marinkovics, a hadügyi és a pénzügyminiszter továbbra is megmaradnának. Ennek azonban, ismerve a háttérben működő erőket, kevés a valószínűsége. Sokkal inkább bevéthatik az a kombináció, hogy csak Marinkovics külügyminiszter és a hadügyminiszter maradnának meg, a többi miniszteri székeket pedig az úgynevezett szlovén-csoport foglalná el, amelynek vezére Demetrovics. Nem látszik lehetetlennek az sem, hogy Sándor király némileg a román mintára hivatalnok-kormányt állít az ország élére.

Egy budapesti kávéháztulajdonos agyonlőtte ügyvédjét, akit anyagi romlásának előidézésével vádolt

A gyilkos kávé elmebetegségével védekezik

Budapest, január 5.

Hétfőn délután fél 7 órakor megdöbbentő tragédia játszódott le a Teréz-köruton.

Kreiner Imre az Oktogon és az Ypszi-
lon kávéházak tulajdonosa revolverrel rálőtt ügyvédjére, dr. Bader Józsefre, akit súlyosan megsebesített.

Kreiner a merénylet színhelyén letartóztatták és beszállították a főkapitányságra. Bader pedig a Rókus-kórházba vitték, ahol gyors műtétet akartak rajta végrehajtani, hiába azonban, mert

a revolvermerénylet áldozata éppen a műtőasztalon szenvedett ki.

A 38 éves Kreiner Imre, aki a véres tragédiát előidézte, éveket ezelőtt mint ön- és közveszélyes elmebeteg a szombathelyi ideggyógyintézet ápolójai közé tartozott. Állapota azonban annyira javult, hogy 1929-ben kibocsátották. Amíg Kreiner az ideggyógyintézetben kezelték kávéházainak ügyeit Bader dr. intézte, de nem valami nagy szerencsével, mert az általános dekonjunktúra miatt a kávéházak tönkrementek. Kreiner az ideggyógyintézetből való kiszabadulása után állandóan szemrehányásokkal illette ügyvédjét s azzal is megvádolta, hogy feleségét elidegenítette tőle. A zaklatott ideg-
zetű kávéháztulajdonos tegnap, hétfőn este éppen ügyvédjéhez sietett s vele a Teréz-köruton levő ügyvédi iroda épületének kapujában találkozott össze. Ismét

szemrehányásokkal halmozta el és a szaválás hevében vette elő revolverét amelynek golyója azután halálra sebesítette dr. Badert.

A budapesti rendőrfőkapitányságon Kreiner Imre meg sem várta a kihallgatás megkezdését, hanem

kihúzta zsebéből a szombathelyi ideggyógyintézet bizonyítványát, amely igazolta, hogy ő beszámíthatatlan.

Ezután bevallotta, hogy a merényletet valóban elkövette és dr. Badert agyonlőtte. Vallomását apathikus egykedvűséggel tette meg. A rendőrség természetesen letartóztatták s minden bizonnyal megvizsgáltatják újra a gyilkos kávéháztulajdonos elmeállapotát, hogy beszámíthatóságának kérdését tisztázzák.

Ne borotvapengét kérjen hanem követelje a

ezérképviselő: C. Duisberg
București I. Str. Carol Nr. 3

Két égbekiáltó dokumentum

Cantacuzino hercegnő felszólalása következtében megindult vizsgálat egyenesen megdöbbentő adatokat dobott felszínre a bukaresti fertőről és

az alábbiakban alkalmunk van néhány irásos bizonyítékot közölni arról, hogy itt Bukarestben, szinte a hatóságok szemeláttára, minden titkolózás nélkül, fényes nappal, a nyílt utcán folyik a legfertelmesebb, a legundorítóbb embervásár...

Constantinescu Lenuta 17 éves masamódleány hatóságilag hitelezett vallomásában az alábbi hajmeresztő adatokat mondta jegyzőkönyvbe:

A Colentina kórházban ápoltak... Megbetegedtem és önként jelentkeztem felvételre ebbe a kórházba. Másfél hónapig tartott a kezelésem és amikor elhagytam a kórházat, a kapuban megszólított egy Elena Dinescu nevű asszony. Hallomásból már ismertem a nevét. A kórházban az egyik beteg leány mondta, hogy Elena Dinescu asszonynak nagy varrodája van.

Fodrászok

Kérjétek mindenütt a világ legfinomabb „ERN” 101 számú borolvált

Kapható: Max Zsman, Bukares, Str. Bl. 9. megköztől és ára drb.-ként Lei 239

Megszólított a kórház ajtajában és felszólított, hogy lépjek be hozzá állásba. A rendőrségre is elkísért, ahol Calinic komiszár nekem, meg a többi lányoknak, a kik kijöttünk a Colentina kórházból, kijelentette, hogy azokat a lányokat, akik Elena Dinescu asszonnyal mennek állásba, szabadlábra helyezi, míg a többieket kényszerrelve köteles a szüleihez visszatartatni. Elena Dinescu engem, meg két lányt autóval vitt el magához és amikor megérkeztünk, akkor tudtam meg, hogy egy örömtanyára kerültem...

...MERT HA NEM, A TOLONCHÁZBA KÜLD...

Elena Dinescu asszony a bukaresti fertő koronázatlan királynője. Saját autója van. Több száz háztulajdonos. A vagyonát több millió lejre becsülik, alig van Bukarestnek olyan negyede, ahol ne volna egy éjjeli mulatója. Autón száguldi be a várost, a pályaudvarról, a Colentina kórház kapujából, az erkölcsrendészeti hivatalból, a nagypiacról toborozza áldozatait.

Elena Dinescu asszonynak nagyüzeme van és a Bukarestből eltűnt magyar lányok legnagyobb része az Elena Dinescu lebujuj kerestül kezdtek meg azt a tragikus utat, mely pár hét, vagy pár hónap múlva valamelyik délamerikai lebujuj förtelmes falai között fejeződik be.

Ez a jegyzőkönyv, — mely, mint említettük, ma a hatóságok keze között van, — megdöbbentő vádat emel Elena Dinescu ellen. De ime, egy másik jegyzőkönyv, Voicovsky Ilona 17 éves házilány vallomása:

... Engem is a Colentina kórházban keresett fel Elena Dinescu, megígértette velem, hogy ha kijövök a kórházból, el

Február 2: Genf

Február másodikán, Genfben, megkezdődik a világ leszerelési konferenciája. Körülbelül háromezer delegátus érkezik Genfbe és úgy tervezik, hogy ez a konferencia nyolc hónapig tart. Még 1919. június 16-án történt, hogy a győztes hatalmak jegyzékükben ígéretet tettek arra, hogy „azonnal” hozzákezdnek a tárgyalásokhoz, amelyeknek az általános leszerelés ügyében kell döntést hozniuk. Hat évig nem történt semmi és csak hat év után, 1925-ben, jutott a Népszövetség oda, hogy a leszerelés kérdését egy leszerelést előkészítő bizottság elé utalta.

Ez az előkészítő bizottság öt évig tárgyalt. Szorgalmasak ezek sem voltak. Az öt év alatt hat ülést tartottak és annak eredményeként egy leszerelési egyezményt készítettek, melyet a bizottság egyhangúlag nem is szavazott meg. Ez az egyezmény, amelyet a február másodikán megnyíló általános világ-konferenciának tárgyalni kell, már messze eltávolított attól a gondolatától és ígérettől, amelyet a versaillesi békeszerződés nyolcadik paragrafusa kötelezett. A békeszerződés még arról beszél, hogy az államok kötelesek lesznek hadseregeiket a lehető legkisebb létszámra és felszerelésre lecsökkenteni. Ezzel szemben a most tárgyalás alá kerülő egyezmény már nem is beszél a fegyverkezés leállításáról, csak a fegyverkezés korlátozásáról, ami más szóval kifejezve azt jelenti, hogy nem is arról tárgyalnak már, hogy az egyes államok mennyire kötelesek fegyverkezésüket csökkenteni, hanem csak arról, hogy mi az a maximum, amelyen túl fegyverkezésük nem terjedhet.

Az általános leszerelés nagy gondolata ide zsugorodott össze és még tovább oda, hogy az egész egyezmény-tervezet számokat nem is állapít meg. A tervezet egyszerűen csak felsorolja azokat a fegyverkezési módokat, amelyekkel a konferenciának foglalkoznia kell és a konferenciára bizza, hogy a maximális létszámokat ebbe az egyezménybe beleillesse. A tervezet arról sem beszél, hogy ezeknek a maximális számoknak betartása mely időponttól kezdve kötelezné az egyes államokat és így összeg és időpont nélkül tulajdonképpen nevelés és bizonylatlan önképzőkori hatáskörre szűkül össze az évek óta ígért és hónapok óta reklámozott nagy világ-leszerelési konferencia.

Természetesen minden államnak joga van a maga különleges helyzetére hivatkozással engedelményeket kérni az alól az általános norma alól, amelyet a leszerelés tekintetében a bizottság megállapított. És az államok élnek is ezzel a jogukkal. Mindegyiknek helyzete „különleges”, csak hogy ne legyen kénytelen olyannyira leszerelni, mint amennyire a tervezet leszereltetni szeretné, Anglia arra aivakozik, hogy tengerentúli érdekei vannak, Franciaország nemzeti biztonságát emlegeti, Németország elmondja, hogy Európa szívében védelem nélkül áll, Lengyelország, hogy keleten különleges a helyzete és Japán azért kér megkülönböztetett mértéket, mert őt az ázsiai forradalom veszélyezteti. Ezeket a különleges kikötéseket mind tekintetbe kell venni és már ezek a különleges szempontok is világosan rámutatnak arra, hogy a leszerelési konferencián mindenről szó lesz, csak éppen leszerelésről nem.

A tizennegyedik esztendeje hangoztatott és ígért leszerelésnek minden esetre már konkrét eredménye is van: az egyes államok ma sokkal jobban és sokkal erősebben fel vannak szerelve, mint 1914-ben voltak. Ugy leszereltek, hogy soha még így felszerelve nem is voltak.

És nem is akarnak leszerelni. Laval a francia parlamentben éppen most, néhány héttel a világ-leszerelési konferenciája előtt, kijelentette, hogy Franciaország már leszerelt annyira, amennyire csak leszerelhetett és a francia hadügyminiszter leszögezte, hogy a francia hadsereg állományát Franciaország biztonságának veszélye nélkül jobban zsugorítani már nem is lehet. És ugyanez a francia parlament 1200 millió frankot szavaz meg arra a célra, hogy ebből a pénzből 1932-ben hadihajó-egységeket építtessen. Olyan torpedó típusokat akarnak építeni, amelyek a világ eddig ismert egységeit könnyű szerrel levetik.

És Amerika is — leszerel. A hadügyminiszter a kongresszushoz intézett jelentésében éppen most közli, hogy olyan új hadirepülőgéptípust építenek, amelyek gépei az eddigi 188 mértföldes sebesség helyett 214 mértföldes sebességgel tudnak repülni és ad egy kis ízelítő statisztikát is, amely szerint Amerikának e percben 2426 repülőgépe van.

Anglia ellenben komolyan akarja a leszerelést. A font-krizissel kapcsolatban a Daily Herald hírül adta, hogy Anglia hatalmas hadihajó egységeinek építését abbahagyta és abbahagyta még azért is, hogy erkölcsi nyomást gyakoroljon a februári leszerelési konferenciára. Ezzel a lapjelentéssel szemben megjelent nyomban a demencia, amely leszögezi, hogy a leszerelés kérdését a kormány a parlament egy albizottságára bízta, amely azonban a leszerelési terore vonatkozólag még konkrét proposíciót nem tett, ami annyit jelent, hogy a Daily Herald korán örült. És közben a Trocadero-ban véres tüntetések

vannak a leszerelési konferencia ellen, az ellen a konferencia ellen, amely mindent fog, csak leszerelni nem. Azok, akik komolyan és igazán akarják a leszerelést, nagyon meg vannak elégedve, ha Genfben tizennégy év után, nyolc hónap alatt, a háromezer delegátus legalább annyit elérte, hogy a fegyverkezés maximális mértékét megállapítsák és ezt a korlátozást a hatalmak el is fogadják.

Arról, hogy a konferencia az egyes országok népeinek terheit csökkentse, szó sem lehet. Végig a világon az állami bevételek husz-harminc százalékát a hadsereg költségei emésztik fel és már nagyon szép eredmény lesz, ha Genf annyit elér, hogy ezek a költségek nem emelkednek. Edouard Daladier, volt francia miniszter legutóbb nagyon érde-

kesen rámutatott arra, hogy minden egyes francia polgárra fejéenként 1400 frank adó esik, amely adóösszegekből 682 frank adósságra és nyugdíjakra kell és 282 frank hadi kiadásokra, tehát a termelésre és minden egyéb-re összesen az 1400 frankból mindössze 436 frank jut.

És így nézünk ki valamennyien. Így, ha ugyan nem rosszabbul.

És így maradunk továbbra is, mert ez a leszerelési konferencia nem a leszerelésnek, hanem a legjobb esetben a fegyverkezés 'további emelkedésének gátja lesz csupán. Ha a konferencia ennyit elér, nagyon meg lesz elégedve.

Mi, háborútól reszkető és adótól szenvedő polgárok, ezzel a talmi redmennyel annál kevésbé leszünk megelégedve.

Az ország minden részében nagy zavarokat okozott a hóesés

Egyes Magyarországra vezető vonalakon szünetel a forgalom

Bukarest, január 5.

Az ország minden részéből Bukarest-be érkező jelentések szerint az elmúlt két nap alatt egész Románia területén hatalmas hóviharak tomboltak, amelyek néhol még ma is tartanak.

A CFR vezérigazgatóságához érkezett távirati jelentések szerint a Nagyszalontán, Biharpüspökön és Er-mihályfalván át Magyarországra vezető vonalakon a hóviharok miatt teljesen szünetel a forgalom, Moldovában évtizedek óta nem tapasztalt kemény tél állott be, Jasiban pedig az irtózatoss hóvihar két nap óta akadályozza a város forgalmát.

A nyugati határszélen megrongált telefon és távíró vonalakat sikerült megjavítani, a pályatesztelés azonban még mindig méteres magasságú hótorlaszok vannak.

Északkelet területén kedden délelőtt is erős szél és hóvihar dúlt. Bukarestben és a délelőli városokban — amint a jelentések mondják — kiderült az ég és ragyogó napsütés van.

Megjelent az új nyugdíj-szabályzat

Ujabb szekatura és újabb keserűség

Bukarest, december 5.

A Központi Nyugdíjpénztár igazgatósága elkészítette a nyugdíjtervezésekre vonatkozó új szabályzatot s egyben összeállította a csökkentésekről szóló táblázatokat is.

A kiíratéseknél egészen érthetetlen, haszontalan, sőt káros rendszer bevezetését rendelte el.

A pénzügyigazgatóságok ezentúl nem fizethetik ki egyetlen nyugdíjas járandóságát sem addig, amíg az két bizonyítványt be nem mutat.

Az egyik bizonyítvány „közösséges személynazonossági”, amit városokban a rendőrprefekturák, falvakban pedig a jegyzőségek állítanak ki. A másik igazolványt attól a hivataltól kell beszerezniük a nyugdíjasok, ahol szolgálatot teljesítettek. Igazolniuk kell benne hivatali rangjukat és utolsó fizetésüket.

Ez a rendelkezés a leglelketlenebb és legfelelősebb szekatura jellegével bír. Mert úgy tudjuk, hogy a nyugdíjak megállapításánál ezeket az okmányokat már mind be kell mutatni. A nyugdíjkornyveske felmutatása pedig egymagában is éppen elég igazolás azokhoz a nyugdíjakhoz, amelyekkel az államkincstár ugyanis előreláthatólag ismét hónapokig marad adós.

Titokzatos kettős gyilkosság Bukarestben

A gyilkosok semmitsem vittek magukkal — Egy 10 éves magyar kislány tragikus sorsa

Bukarest, január 5.

Hétfőn este Bukarest egyik külvárosában, a Grivita-utca 423 szám alatt borzasztó kettős gyilkosság történt, amelynek titokzatos mellékkörülményei nagy gondot okoznak a bukaresti rendőrségnek.

Az említett házban évek óta együtt lakott Serban Petru dusszagdos, többszörös háztulajdonos, mészáros és kereskedő Mi-ta Constantinescu nevű asszonnyal, akivel annak ellenére, hogy törvényesen nem kötött vele házasságot, példás egyetértésben élt. Boldogságukat csak az zavarta, hogy nem volt gyermekük. Néhány hónappal ezelőtt Serban Petru különös ajándékkal lepte meg asszonyát: Egy 10 éves leánykát vitt a házhoz, akit rövidesen törvényesen is gyermekének ismert el. A gyermek neve: Kovács Ida. Magyar származású és valószínűleg Erdélyből került az egyik bukaresti árvaházba.

Hétfőn este a mészáros napi munkája elvégzése után erős hóvihárban ment haza Háza udvarán a sűrű hóesésben három férfialakot látott szaladni. Rossz sejtelméktől üldözve, sietett lakásába, a

hol az első pilanatban semmiféle rendellenességet nem talált. Az ebédlőben szokás szerint meg volt terítve az asztal és elő volt készítve a vacsora. Asszonyát és fogadott kislányát azonban sehol sem látta. Kiáltására sem jelentkezett senki. Most már rémülettel szinte esztét veszve rohant a hálószobába, ahol borzalmas látvány tárult a szeme elé.

Az asszony hatalmas pörtöcsében feküdt a padlón, néhány lépéssel távolabb pedig mozdulatlanul feküdt az

Tisztelettel értesitem a t. közönséget, hogy az

Elit kávéház és éttermet

átvettem

Mint eddig is kitűnő ételek és italok állanak a t. fogyasztók rendelkezésére azzal a változással, hogy a borárat mélyen leszállítottam. — Ujjonnan szerződött kitűnő jazz-zenekar szolgáltatja esténként a táncot a legújabb slágerekkel a zenét.

Tisztelettel

Méri Róbert.

örökbefogadott kis magyar leányka is.

A borzalmas kettős gyilkosságról a szomszédok tettek jelentést a rendőrségnek, mert a mészáros az iszonyú fájdalom miatt elvesztette minden cselekvőképességét. A hamarosan kiszállott rendőri bizottság megállapította, hogy

az asszonyon 7 halálos késszurás van. A leánykát megfojtották.

A rendőrség egyelőre teljesen tehetetlenül áll a bünténnyel szemben, mert a lakásból semmi sem hiányzik, holott a tettesek — ha rablási szándék vezette őket — menekülésük közben is fölszedhették volna a hálószoba bútorain heverő ékszereket.

A rendőrség így arra gyanakszik, hogy az asszony és

az ártaflan kis leányka talán valamely elakult bosszúnak esett áldozatul.

A nyomozás egyelőre csak tapogatózik, mert Serban Petru nem tud használható utbaigazítást adni a detektíveknek.

Leégett Moldova legnagyobb ipartelepe

Jasi, január 5.

Az elmúlt éjjel az Ilie Mendelsohn-féle tükörgyárban tűz ütött ki, amely a hatalmas gyáregületet jóformán teljesen elhamvasztotta. A vállalat megsemmisülése már csak azért is jelentős, mert

a Mendelsohn cég gyára egyike volt Moldova legnagyobb üzemének.

A kár nyolcmillió lejre rug.

Vilmos excsászár súlyos beteg

Berlin, január 5.

Berlinben és az egész német birodalomban — mint röviden már jeleztük —, tegnap villámgyorsan terjedt el az a hír, hogy

Vilmos excsászár Doornban súlyos beteg lett.

Udvartartásához a táviratok tömege érkezett a birodalom minden tájékaról a mindenik táviratban hogyléte felől érdeklődtek. Bár a legújabb jelentések szerint a doorni remete állapotában javulás állott be,

a Hohenzollern-család minden tagja kiutazott Doornba, az excsászár betegágyához.

Berlinben a Vilmos betegségről szóló hírek annál nagyobb feltűnést keltettek, mert az excsászár napokkal ezelőtt az iránt érdeklődött a birodalmi kormány-nál, hogy Berlinben betegen fekvő nővérét meglátogathatja-e.

Törzsde

1932 január 5.

Zürich (nyitás): Berlin 121.35, Amsterdam 205.75, New-york 512 egyenlő, London 17.25, Páris 20.13, Milánó 25.90, Prága 15.16, Budapest —, Belgrád 910, Bukarest 307, Varsó 57 és fél, Bécs —.

A bodosi lelkész története

A már egyszer kifizetett adóba még a gabonáját is elköttyavetyélték

Brassó, január hó 5.

A tények minden frázisnál szebben és ékezebben beszélnek.

Elmondják, hogy ebben az országban, ahol illetékes tényezők nyilatkozatai és megállapításai szerint olyan példás rend uralkodik, mennyit ér egy miniszteri rendelet...

A vallás- és közoktatásügyi minisztérium 2639—1928 számú rendeletével úgy intézkedett, hogy a lelkészek kongruájából a 4 és 8 százalékos kereseti adót az adóhivatalok előre vonják le. A lelkészeknek mégis be kell adniuk a teljes jövedelemlről szóló adóbevallást, hogy annak alapján a globális adót is kivethessék. — Erről a rendeletről az Erdélyi Református Egyházkerület igazgatótanácsa is értesítette a lelkészeket, még pedig a 6123—1928 V. számú körlevelében.

Mindenütt végre is hajtották a rendeletet, csak éppen Háromszék vármegye református lelkészeit tisztelték meg az illetékes vidéki hatóságok, kivételes elbánással.

A 4 és 8 százalékos kereseti adót újra kivették a lelkészekre, néha háromszor-négyszer is magasabb összegben, mint ahogyan kellett volna.

Ennek a furcsa és érthetetlen megkülönböztetésnek most Nagy Béla, a háromszék megyei Bodos községe református lelkésze megdöbbentő körülmények között esett áldozatul.

Hogy miként és hogyan, arról beszéljenek az alábbiakban felsorolt tények:

1928-tól kezdve a sepsiszentgyörgyi adóhivatal a lelkészek által is megfizetendő globális adón kívül újra kivette a 4 és 8 százalékos kereseti adót. Nagy Béla bodosi református lelkészre is. Ő természetesen minden alkalommal megfélebbizte azt a törvénytelen adókivetést. Az erdélyi református püspökségtől beszerezte az erre vonatkozó nyugtákat, amelyek kétséget kizárólag igazolták, hogy a püspökség már a kolozsvári pénzügyigazgatóságon befizette a sepsiszentgyörgyi pénzügyigazgatóságon reklamált adómentet. A felebbezésnek semmi eredménye nem lett. A lelkész beadványait félre tették. Végre a negyedik esztendőben a felebbezést mégis letárgyalták és vissza is utasították azzal az indoklással, hogy Nagy Béla lelkész a beadványokat nem írta alá!

A felebbezések visszautasításával elindult a szokásos utakon az adóbehajtási eljárás. A baróti főszolgabíró és a nagybacsoni jegyző hivatal, amelynek körletébe Bodos községe tartozik, megkapták az utasítást arra, hogy az adóhárításkor rövid úton hajtsák be.

A foglalat megtörtént. Ennek során a telhetetlen adómoloch áldozata jegyzőkönyvbe vétette, hogy

a lefoglalt könyvek közül a Révai-féle nagy lexikon árából 20.000 lej még mindig kifizetetlen és hogy a könyvek nem is mentek át még a tulajdonába.

Tiltakozott — természetesen teljesen hiába — az ellen is, hogy az 1931 évre már befizetett 500 lej globális adót ezúttal is végrehajtsák. Hivatkozott persze a kultuszminisztérium 2639—1928 számú rendeletére is, de a nagybacsoni jegyző, akinek hivatalból kellene ismernie az efajta irásműveket, nem irgalmazott és egy más után írta fel a foglalat jegyzőkönyv rovataiba a lelkész egy évi megélhetését biztosító gabonakészleteket, a 200.000 lej értékű könyvtárat és a drága vadászfegyvert.

A jegyzőkönyv aláírása után a szomorú okmányt bedugták a lelkész kabátjának zsebébe és megkezdődött a megdöbbentő aktus utolsó felvonása: a lefoglalt ingóságok elszállítása. Nagy Béla református lelkész elővett egy üveg szilvóriumot és megkínálta vele a nagybacsoni jegyzőt és segédeit. A törvénytelen foglalat aktív hősei utolsó cseppig elfogyasztották az üveg tartalmát. Ehhez is volt szívük. Aztán a jól végzett munka öntudatával — távoztak.

És Nagy Béla református lelkész, aki 15 esztendő megtakarított garasából vette könyveit, elkinzotta, megalázva, zokogva nézett elhurcolt kincsei után... Az árverést nagy nyilvánosság előtt, baróti községi piacon tartották meg. A jegyző ur hangos és meglegedett kacagással dirigálta a szomorú és szegénytelen hatósági aktust. Koszta Károly, a baróti főszolgabíró titkárja harsányan kijelentette, hogy a vadászfegyverre csak az írták, akinek fegyvertartási engedélye van. S minthogy történetesen senkinek sem volt, megvette ő maga.

A 8 ezer lej értékű drága vadászfegyvert 201 azaz kettőszázegy lejért!

A könyv nem kapós portéka. Világos, hogy a drága papi könyvtár is rövidesen Koszta titkár ur tulajdonába ment át. Azután került dob alá a papilak kenyérének szánt kepe-gabona.

Erről a mozzanatról azonban hadd beszéljen Nagy Béla tiszteletes levele:

— És láttam kétféle székely embertípust. Az egyik, mint a sakál és a hiéna kéjelgett az olcsó gabona megvételében. A másik undorral elfordult. Végre láttam olyan székelyt is, aki azt kérdezte tőlem: Vegyen-e valamit és hogy elfogadom-e tőle azt, mert ő nekem veszi meg az enyémet! Könny szökött a szemembe és sietve némán tovább álltam.

Ime: ezek a tények, amelyek igazolják, hogy mennyit ér a magas kormány egyik minisztériumának rendelete a Székelyföldön, Háromszék megyében.

Ezekhez a beszédes tényekhez hozzátennünk nem sokat kell, sőt nem is szabad. Ordítanak azok minden kommentár nélkül is. Csak éppen még azt kell ideiktatnunk a történeti hűség kedvéért,

A SZLATINAI HIDON

A csempészet már nem üzlet, de aki élni akar, annak csempészni muszáj

Máramarossziget, január 5.

A szlatinai hidon romániai oldalán, ott a határőr és az utlevélt, a határátlépést kéri.

Az embernek elveszik az utlevélét és beírják: sárga félcipő, fűzős, sötétzürke ruha lila csukkal, kék csikos nyakkendő, fekete perzianer galléros télikabát, szürke puha kalap.

Aztán visszaadja az őt az utlevélt. Hirtelen mégis visszakerül. Még két szót ír bele. Ezt: *hócipő nincs.*

Kérdeznem sem kell: megérttem. Az embernek abban a ruhában kell visszajönni, amelyben átment.

— És mi történt azzal, aki mégis más ruhában jön vissza a cseh Szlatináról?

— Vagy megfizeti a vámt, — válaszolja a finác —, vagy visszaküldjük csehbe, hogy vesse le az új ruhát és hozza haza a régét.

Ez a „ruhareírás” csak azoknak jár ki, akiknek az orrukra van írva, hogy semmi dolguk Szlatinán, csak éppen olcsó cseh-korona árért fel akarnak öltözködni.

Ez a drákói rendszabály azonban nem jelenti azt, hogy a szlatinai hidon át megszűnt volna a csempészet. Amíg a világ világ, ott, ahol vámhátár van, csempészni is fognak az emberek.

Egy-egy hetivásári napon Szigetről a cseh Szlatinára és a cseh Szlatináról a román Máramarosszigetre a hidon át háromezer az átkelések száma.

Háromezer embert nem lehet meztelenre vetkőztetni. Minden ember hoz valamit mégis és sok kicsi sokra megy.

Hát miért nem vonnak be határátkelési igazolványokat? — kérdelem naíval, holott tudnom kellene.

Egy-egy határátlépési igazolvány három vagy hat hónapra érvényes és azt a tizenöt kilométeres zónában a cseh-román egyezmény szerint ki kell szolgáltatni mindenkinek, aki csempészésért büntetve nem volt, ellene ilyen címen eljárás nem folyik és aki nem gyanús arra, hogy csempészni akar.

Szóval akkor mégis be lehetne vonni a határátlépési igazolványoknak legalább is felét, hiszen Szigeten...

Az informátor nem engedi, hogy befejezzem a mondatot:

— Persze, be lehetne vonni, ha nem lennének választások. De mindig vannak választások és választások előtt a pártok határátlépési igazolványokkal vesztegetnek. Az kap voksot, aki határátlépési igazolványt ad.

Itt is politika, mindenhol politika, még a szlatinai Tisza-hidon is nem a finác, hanem a politika az ur.

Már nincs csempészet, mert nagyon szorú a hidőrség, de mégis egy pagon Bata-cipő és hócipő jön át hetenként és darabonként. Lábon és tarisnyában, kötő alatt és télikabát zsebében a vámon.

Nem is csoda: Szlatinán egy pár kalucsni 90 lej, egy pár női félcipő 100 lej,

egy pár férfi cipő 225 lej. Ki bírja ezt az olcsóságot a szlatinai hidon romániai feléről — nézni. Tömegeket áthozni már nem lehet, de aki élni akar, annak csempészni igazán muszáj.

— És mi?

Mi is csempészünk egy kis élelmiszert. Csehszlovákiában drágább az élelem, ezért Máramarostól viszik Szlatinának és a közeli kis cseh városkáknak a mindennapi vaját, tojást, tyukot, libát. Azért kvittek nem vagyunk. Nem bírnak annyit csempészni, mint amennyit onnan Romániába áthoznak. A konveció egy tyukot egedélyez, még esetleg kettőt is, egy fél kiló vaj előtt is szemet huny, de falka számra a marhát a hidon áthajtani nem lehet.

A Tiszán igen. Éjjel a Tiszán, de most tél van. Hideg a víz és nagy, sebes és hatalmas jégtáblák usznak a vizen.

— És libát is lehet a Tiszán vinni?

— Libát nem lehet. A liba gágog.

— Persze, gágog. De vágják le román területen és vigyék levágott állapotban.

— Ugy nem ér semmit, ugy nem — kóser.

Libában dekonjunktura van a — szlatinai hidon.

Már nincsenek nagy üzletek. Egy kis kovakő, egy kis szacharin, egy kevés kokain és hasonló. Nagy üzletnek nem üzlet ez már, de valamiből csak élni kell.

Eddig a selyem volt a cikk, de ma már olcsó náunk is, meg aztán ki vesz ma selymet? Az az egy ruhára való, derékköré csavart selyem, az csak olyan kis krájlérájós csempészet. Azok az igazi nagy tömegek már nagyon ritkák.

A múlt hetekben egy tehén jelentkezett a szigeti rendőrségen. Magányosan jött át a vizen, a román parton nagyot bődült és nem tudta mit csináljon. Bekalauzolták a szigeti rendőrségre.

Szép ajándékot is hozott a tehén: tizenegy kiló selyem volt a két szarva közé kötve.

Másnap megérkezett a gazdája is: — holtan.

Kivetette a viz a hulláját. A hulla tenyere össze volt hasogatva és ebből a nyomból a rendőrség megállapította, hogy szegény ruhán paraszt nem tudott uszni. Ugy segített magán, hogy a selymet a tehene szarva közé kötötte, behajjotja a jószágot a vízbe és két kezével a velen farkába kapaszkodott és úgy húzta magát. A víz sodrása nagy volt, a tehén farka sikos. Kisiklott a ruhán paraszt kezéből a tehene farka és ő a vízbe fulladt.

De az áru azért megérkezett Romániába: a tehén prompt és pontosan szállított, csak éppen a címet nem hozta magával.

A cím a vízbe fullt.

Valaha a szesz is nagy üzlet volt a szlatinai hid környékén. Ma már nem üzlet, mert Máramarosban már fekete szesz sincs. Már fekete szeszt sem érdemes főz-

GRAZER WAGGON- UND MASCHINEN-FABRIKS ACTIEN GESELLSCHAFT VORMALS JOH. WEITZER, AUSTRIA, GRAZ (235)

GRAZI kétütemű Diesel-motorok 8 lóerőtől kezdve.
GRAZI négyütemű Diesel-motorok, 25 lóerőtől kezdve.
Romániai képviselő: **JACQUES PAUCKER**
BUCUREȘTI STR. BRANCOVEANU 9
TIMIȘOARA — CHISINAU. 2132 Szg

ni. Már az olcsó fekete, vagy csempészet szeszt sem isszák; az is drága.

A legújabb ital a kenyéren süített denaturált szesz. Aki látta, azt mondja, hogy kenyéren átszűrve tejszíni folyadék lesz belőle és aki itta, azt mondja, hogy remek. Majdnem olyan jó, mint a petrolum.

Itt trti Máramaros, ahol évek óta az erdő csakányt nem látott.

És itt tart a szlatinai hid, amelyen a már csempészni sem érdemes.

(—sz.)

Hugenberg harcias beszéde a franciák ellen

Berlin, január hó 5.

Hugenberg, a német szélső jobboldali ak vezére, pártja hétfői kongresszusán feltűnéstklto beszédet tartott, amelynek egyes kitételeivel igen élénken foglalkoznak most a németországi lapok.

Hugenberg szerint Franciaország minden szép szó és közeledési ígért mögött tulajdonképpen harmadszor készül Németország hadi megsarcolására s mindaz, ami a jóvátételi fizetések kérdésével

kapcsolatban történik, nem egyéb, mint az erre vonatkozó terv előkészítése és kidolgozása. Franciaország még ma is folytatja a háborút Németország ellen s mindent elkövet, hogy vetélytársát hosszú időkre lehetetlenné tegye.

Hugenberg a francia célkitűzések ismeretében hazaárulónak bélyegez minden olyan politikai pártot, amely a francia aknamunkához hozzájárulását adja és a jóvátételi fizetésekre vonatkozó tervet aláírja.

.....

miért?
csak 13500
LE

CLARION

tip.45 • RADIO

sz első amerikai rádió

mely 2000 m-ig fog

Mert? AZ ELSŐ 200 DRB.

HOSSZU HULLAMU

KÉSZÜLEKET A KÖZEPHILÁNU

KÉSZÜLEKEK ARÁBAN HOZZA

RENDEL: AR: FORGALOMBA

TIP.45 (2000 m) 13.500 LE

TIP.40 (600 m) 13.500 LE

98% pure tone

RADIOGLOBUS BUKAREST

Brassói képviselő **ENERGIA** Brassó. Kapu-utca 8

Hírek

Gutmann Salamonné antiszemita

16 zsidó vasárnap délelőtt nem csukhatja be a Korona kávéházat

Máramarosziget, január 5.

A szigeti Korona kávéháznak maholnap olyan irodalma lesz, mint a pesti Pilvaxnak amennyi volt. A szigeti Koronáról és Koronából írják a máramarosi speciális viszonyokat tárgyaló riportokat és innen világitanak rá arra az egészen speciális máramarosi lelki-képre, amely a normális romániai ember pszichéjétől és fotográfiájától élesen különbözik.

A Korona kávéház a szigeti tőzsde, a börtön, a fórum: maga az élet. Mindenki bemegy és bemehet, aki Szigeten él és mindenki ott tanyázik, mert ide hozzák az üzletet és főként — a terveket. A Korona kávéház mindig tele van, de különösen vasárnap délelőtt. Vasárnap délelőtt ugyanis a város zsidósága nem mehet üzletekbe, hivatalokba, falura, vásárra, mert vasárnap van és ilyenkor előnti a Korona kávéházat és állva-ülve, ödelegve és ácsorogva beszélget. Beszélget, de — nem fogyaszt.

Nem ez a vasárnap délelőtti közönség az, amely fogyaszt.

Különösen így télen telik meg vasárnap délelőtt teljesen a szigeti Korona kávéház. Hideg van, de a kávéházban fűtenek. Fűtenek és beszélgetni is lehet: érdemes bemenni.

Özv. Gutmann Salamonné, a kávéház tulajdonosnője, az iránt érdeklődött a rendőrségen, rossz néven venné-e a rendőrség, ha vasárnap délelőttként nem nyitná ki a kávéházat és azt kérdezte: van-e valami törvénybe ütköző akadály, hogy ő ezen a napon zárva tartson? A tulajdonosnő ugyanis kifejtette, hogy a kávéház fűtése nagyon sok pénzbe kerül, már pedig vasárnap délelőtti hiába fűt, mert a rengeteg vendég ellenére is egyetlen banit sem árul. Ez az odadobott hangos szó, — mert tényleg, — könyveivel igazolhatja, — egyetlen banit sem árul. Senki sem fogyaszt semmit, csak mindenki beszélget.

A rendőrség felvilágosította özv. Gutmann Salamonné, hogy a törvény sehol sem kötelezi a tulajdonost, hogy üzletét nyitva tartsa, csak arra van intézkedés, hogy mikor tartsa zárva.

Özv. Gutmann Salamonné el is határozta, hogy ezután vasárnaponként délelőtti ki sem nyitja a kávéházat.

Ez az új rendszabály a „törzsvendégek” fülébe jutott, akik élénken és szinte lázadozva tiltakoztak ez ellen az új divat ellen. Egy zsidó és pláne egy jó zsidó nem tehet ilyen csufaságot és embertelenséget, hogy zsidó-testvérei előtt, akik fáznak és az utcán dideregnek, a kávéházat elzárja, éppen azon a napon, amikor máshova sem lehet menni, csak éppen a kávéházba.

Megfennegették a törzsvendégek Gutmann Salamonné, hogy a rabbi előtt panaszt tesznek és a rabbi-bíróság elé citálják.

Szigeten senki sem teheti ki magát annak a szégyennek, hogy esetleg a rabbi kötelezze arra, hogy zsidó-testvérei előtt a kávéház ajtajait ismét nyissa meg és ezért Gutmanné lett eredeti tervéről és nem zárja be vasárnap délelőttként a kávéházat.

Nem zárja be, bár a történet után sem fogyasztanak a vasárnap délelőtti vendégek, de azért a kávéház változatlanul — fűt.

Szegény máramaroszigeti zsidó: valahol csak meg kell melegednie.

A B. L. legközelebbi szám a szerdai ünnep miatt csütörtökre jelenik meg.

Az ifjú liberálisok is jelöltet állítottak a temesvári szenátorválasztásra. Temesvári tudósítónk jelenti: Miután a nemzeti partiznpárt Bocu Szevér dr. volt bántásai tartományi igazgató, a bántási németek pedig Fritz Konnerth személyében jelöltet állítottak a januárban esedékes szenátorválasztásra, a georgista liberálisok is jelölték a maguk emberét. Jelöltjük Coste Gyula dr., aki régebben is nagy szerepet játszott a liberális párt mozgalmában.

Párisba utazott a román Kamara elnöke. Bukarestből jelentik: Pompei kamarai elnök háromheti tartózkodásra Párisba utazott.

EURÓPA-BÁR

BRASSÓ

Január 1-től új szenzációs műsor.
A brassói közönség által megkedvelt kiváló GIDALI Jazz —
Tangó — Band.

Meleg konyha — reggelig

SALTO-MORTALE. (Sajátbemutató a brassói Modern Mozgóban.) Dupont, a világ-hírű filmrendező, aki már nem egy ízben bizonyította be zsenialitását s akinek „Variété” című mesterműve, (Putty Liával és Emil Janningsal) még mindnyájunk emlékezetében él, most újabb nagyszabású filmben tesz szakavatottságáról tanúságot. A darab szízsége egy világcircusz falain belül pereg le s a film egyes jeleneteit átszövő circuszi látványosságok következtében, nemcsak változatos történetnek, hanem egyszersmind idegfeszítő élménynek minősíthető. A darab női főszerepét a szép és tehetséges Anna Sten játssza, akit a „Karamazov testvérek” című filmből szintén ismer már a brassói közönség. Egy film sem aknáztá ki még talán annyira a hangos filmtechnika minden lehetőségét, mint a „Salto-Mortale”, amelyet szerdától kezdve vetít a brassói Modern Mozgó.

MAGINOT

Francis Maguinot, a leszerelés legnagyobb ellenzője, aki most tifuszból súlyosan megbetegedett

— **Hidavatás Marosmegyében.** Marosvásárhelyről jelentik: A marosmegyei Berecktelke községben egy 4 méter magas, 21 méter hosszú és 6 méter széles új hidat építettek. A másfélmillió lej költséggel létesített hidat, amely régi hiány pótol, hétfőn avatták fel ünnepélyes külsőségek között.

— **Liberális értekezlet Marosvásárhelyen.** Marosvásárhelyről jelentik: A liberális párt marosmegyei tagozata, Bogdán Duica kolozsvári egyetemi tanár elnökele alatt hétfőn gyűlést tartott Marosvásárhelyen. Az értekezleten a politikai helyzetről s a párt jelenlegi állásfoglalásáról beszéltek s egy megyei propaganda-körút megszervezését is elhatározták.

— **A marosvásárhelyi munkanélküliek tragikus helyzete.** Marosvásárhelyről jelentik: A munkanélküliek segítségét bizottság legújabb kimutatása szerint a marosvásárhelyi munkanélküliek száma háromszáz családfővel emelkedett. A helyzet rosszabbodását fokozza az a körülmény is, hogy a minisztérium a tavalyi 400.000 lejjel szemben, az idén csak 40.000 lejt juttatott a munkanélkülieknek.

Ugyanilyen arányban csökkentek a magánosok adományai is, amelyek az elmúlt évben 200.000 lejre rugtak, míg most csak 20 ezer lejes összeget tettek ki.

— **Európaszerte nagy forgalmi zavarokat okozott a hóesés.** Belgrádból jelentik: Baka állomás közelében egy személyvonat a hófúvás következtében kisiklott. A vasúti kocsik bezuhantak a lejtős töltésre. A szerencsétlenségnek egy halálos és számos sebesült áldozata van. A hatalmas havazások egyébként Európaszerte a legtöbb nemzetközi vasútvonal forgalmát megbénították.

— **Oceánrepülők kongresszusa Rómában.** Rómából jelentik: Az olasz aeroclub májusban oceánrepülő kongresszust rendez. Az összejövetel színhelye Róma lesz. A sporteseményszámba menő kongresszusra Endreszt és Magyarat, a világ-hírű magyar oceánrepülőket is meghívták.

— **Öngyilkos lett a budapesti Royal-orfeum igazgatója.** Budapestről jelentik: Beck Vilmos, a Royal Orfeum igazgatója kedden reggel irodájában revolverrel szívenlőtte magát. Az öngyilkosságot egy takarítóasszony fedezte fel, aki már kora reggel benyitott az irodába. A 72 éves igazgató családjának bucsusorokat hagyott hátra, amelyet még ezeitig nem bontottak fel s így a tragédia okai egyelőre ismeretlenek.

— **Az adó miatt a halálba.** Temesvárról jelentik: Az adóinkvizíciónak ismét újabb áldozata akadt a Bánság fővárosában. Özevgy Gottfried Mórné, akinek kis trafik üzlete van, Fröhl-utcai lakásán lumenállal megmérgezte magát. Tettének felfedezése után reménytelen állapotban szállították a kórházba. Özevgy Gottfried Mórné az öngyilkosságot azért követte el, mert adóhátrálék fejében minden butorát lefoglalták.

— **Változatlanul nagyur a temesvári városi téglagyár igazgatója.** Temesvárról jelentik: Buna Demeternek, a temesvári városi téglagyár igazgatójának hőstetteiről, a jóízű és az emberi érzést felháborító önkényeskedéseiről és durvaságairól már többször is alkalmunk volt beszámolni.

Ez a helyiérdekű diktátor tegnap újból elkövetett valamit, amiért más, rendes embernek komolyan meggyűlnék a baja az igazságszolgáltatással, neki azonban a hajaszála sem fog meggyűrűlni, mert jó politikai összeköttetéseinek fogva mindig kihúzza magát a bajokból. A temesvári városi téglagyár kivételes hatalmat bitorló ura szánon hajtatott és szánjával elgázolta Isail Simon 46 éves utkarparót. A szerencsétlenség megtörténte után meg sem állott, amint azt a jóérzés parancsolta volna másnak, hanem mintha semmi sem történt volna, tovább hajtatott. Isail Simon pedig láb és bordatöréssel szállították később kórházba. Temesvár lakossága most kíváncsian várja ennek a felháborító esetnek fejleményeit.

— **Károly király Bukaresben.** Bukarestből jelentik: Károly király és Mihály trónörökös ma Szinájából a fővárosba érkeztek, ahol a Vízkereszt-ünnepet tölteni fogják.

— **Szabad-e a férjnek fiatalodni, ha a feleség nem akarja?** Ezen a kérdésen viaskozik a szevillai lakosság. Az történt ugyanis, hogy a város egyik neves ügyvédje fiatalítási eljárásnak akarta magát alávetni. Az asszony, amikor ezt megtudta, erőlesen ellenkezett. Talán azért akarna a férje fiatalodni, hogy megint hódolhasson legénykori szokásainak? Nem, mondotta az ügyvéd, hanem praksza érdekében, ami az asszony érdeke is. A feleség azonban nem hajlott meg az érv előtt s kijelentette, hogy minden eszközzel meg fogja akadályozni a fiatalítási operációt, kivéve — ha az orvos őt magát is megfiatalítja. Az asszony azonban ezen tulmenően bírósági döntést kért, hogy vajjon a nős embereknek egyáltalában szabad-e feleségük háta mögött megfiatalítani magukat?

— **Röntgen nem tett érettségit.** A most megjelent Röntgen-életrajzban sok ismeretlen adat van a nagy tudósról. Röntgen valami diáksíny miatt, amelynek elkövetőjét nem akarta elárulni, annakidején kicsapták abból a hollandiai gimnáziumból, amelybe járt. Így nem tehetett le érettségit, aminek később súlyos következményei lettek. Amikor Würzburgban magántanárságra pályázott, kérvényét érettségi híján elutasították. A strassburgi egyetemen, amelyen nem gubózkodtak úgy be paragrafusokba, megnyitották Röntgen előtt az akadémiai pályát. Csak azután hívta meg a würzburgi egyetem arra a helyre, ahol a róla elnevezett sugarakat fedezte fel később.

— **Újra Zsifkovics kapott megbízást a jugoszláv kormányalakításra.** Belgrádból jelentik: Lapunk más helyén jelentettük, hogy a jugoszláv kormány lemondott. A király a lemondást elfogadta és, legújabb hírek szerint, újból Zsifkovicsnak adott megbízást a kormányalakításra.

— **Az aradi hó és a munkanélküliek.** Aradról jelentik: Kínos feltűnést keltett, hogy a városi vezetőség napokon keresztül nem gondoskodott az Aradot elborító s immár olvadásnak induló hó eltakarításáról. Tömeges intervencióra a város kedden 250 munkanélkülit fogadtat fel, hogy a felgyülemlett havat eltakarítsák.

— **Újabb 40 tisztviselőt bocsátott el az aradi Astra.** Aradról jelentik: Az aradi Astra vagongyár, amely a közeljövőben tudvalegőleg teljesen leállítja üzemét, ismét 40 tisztviselőt bocsátott el. Aradon már 1500 olyan munkanélküli létezik, akik valaha a vagongyár alkalmazottjai voltak.

— **Statáriális bíróság elé kerül a budapesti ügyvédgyilkos.** Budapestről jelentik: Lapunk más helyén beszámoltunk arról a gyilkosságról, amely tegnap történt Budapesten és amelynek áldozata egy ismert fővárosi ügyvéd. A gyilkos kihallgatását ma délben kezdte meg a rendőrség, minthogy azonban Krainer dühöngeni kezdett, a kihallgatást meg kellett szakítani. A délutáni órákban megnyugodott és ekkor kijelentette, hogy nem bánta tettét, mert az ügyvéd niszokul bánt el vele. Amennyiben a gyilkos kávé beszámíthatóságát a törvényszéki orvosok megállapítják, úgy statáriális bíróság elé kerül.

— AZ OK

— Most már tudom, miért olyan ellenséges! Ella a rövid ruhának.
— Megmondta neked?
— Nem. De láttam a lábászárát.

A SZOKÁS HATALMA

A nyugalombavonult fodrász (miután lenyirta az elősövényt): Parancsol talán egy fejmosást?

Szerkesztői üzenetek

Marosvásárhely. A nyugdíjazás háttérét is meg kellett volna írnia, hogy foglalkozzunk vele.

K. A. Tessék megírni, milyen témákról volt szó a cikkeken, mert így nem értjük a reklamálást.

Anonymus. Már maga a cikkíró névtelensége felment attól, hogy a beküldött cikkel, mely egyébként is egyoldalúan és túltengő részletességgel tárgyalja az ügyet, foglalkozzunk.

S. S. Semmi sem igaz abból az ostoba és bűnös hisztizelésből, hogy a papírpénzt lebélyegzik.

Prietenii ori dusmanii. Miután a fiatalember kegyed iránt komoly érdeklődést tanúsított és kérdőre vonta tartózkodása miatt, nem csak joga, de kötelessége is megkérdezni, hogyan tartja összeegyeztethetőnek a kegyed iránt tanúsított érdeklődéssel a kétesebb hírű és erélyű nővel való intenzívebb kapcsolatot? Hasonló esetben is legjobb és legtöbbet ér az őszinteség és a tiszta helyzet.

Egy kereskedő. Szívesen ideiktatjuk az Ön találo verszetét a helyzetről:

GAZDASÁGI HABORU

Vértől ázott halálbólgyben járok,
A világ ma egy nagy lövészáró,
Mink vagyunk a közkatonák benne,
Nincs közöttünk, aki hős ne lenne.

Elesett már sok vitéz bajtársunk,
Éjjel-nappal pergőtűzben állunk:
Vámsorompó, adó, kamatteher,
Öldöklöb, mint ágyu és gépfegyver.

A küzdelmet nem bírja már agyunk,
Mindannyian sebesültek vagyunk.
Sebaj, ha egy döfés szíven talál...
Mintsem pokol, inkább hősi halál!

G. Zs. A váltó-kezes a hitelezővel szemben ép olyan mértékben felelős, mint a tulajdonképpen adós. A váltóbirtokos jogosítva van a váltón szereplő aláírók bármelyike ellen fellépni. E tekintetben csak a váltótörvény rendelkezései szabnak bizonyos korlátokat arra az esetre, ha a törvényben előírt alakajók be nem tartatnak. Ép ezért jó lesz azt a váltót szakértővel megvizsgáltatni, hogy az mondja meg a váltó betekintése után, hogy alaki hibák forognak-e fenn és így van-e lehetőség arra nézve, hogy Ön alaki okokból a váltón vállalt kötelezettségei alól mentesüljön. Abban az esetben, ha a váltóbirtokos Ön ellen fordulna, Ön kénytelen a váltót rendezni, de Önnek meg van a joga arra, hogy a tulajdonképpen váltóadás ellen forduljon, a mennyiben a váltón ez az Ön előzőjeként szerepel. Perelni az Ön által hivatkozott felfüggesztés dacára lehet, sőt végrehajtást kérni és foganatosítani is, csupán a kielégítés, tehát az árverés van egyelőre február 15-ig felfüggesztve.

G. N., Temesvár. Széplaki Takarékpénztár. Suplacul de Barcau, Jud. Bihor.

BRASSÓ

„Modern Mozgó”

Telefon 518

Ma, szerdától szenzációs premier ujdonság! Németül beszélő nagy circusz attrakciós film. — Rendezte: A. Dupont a legszenzációsabb filmrendező. — A főszerepben ANA STEN a legnevesebb film primadonna,

„Salto Mortale”

(HALÁLUGRAS)

Egy grandiózus élmény ennek a superslágernek megtekintése.

Magyar feliratok.

Ragyogó kiállítás
Szenzációs circusz-attrakció
Művészi láték
Különleges filmságer.

Következő nagy német filmoperett slágerünk

SANLOTTE SUSA és FELIX BRESSART

Önagysága és a soffőr

(DIE DAME UND IHR CHOUFFEUR)

2 órás harsány kacarás.

A Metro-filmgyár igazgatóságának hozzájárulásával alkalmunk nyílik a közönség mind den régelegnek bemutatni a legesetesebb filmremekműt a legnagyobb szenzációs filmremekket nagyon mérsékelt 15-20 lejes helyárakkal.

Szerdán d. o. 11-1-ig

Csütörtökön d. u. 3-5-ig

Trader Horn

Mindenki nezze meg ezen matineelőadások keretében a csodák csodáját.

— Muzikális prefektus. Kevesen tudják, hogy Ghinea Aurél, a brassói rendőrség rokonszenves és agilis prefektusa, hivatalos teendői mellett zeneszerzéssel is foglalkozik. Akik hétfő este a Korona kávéház zenekarának előadásában „Le Sceptique” című nemesveretű és fülbemászó keringőjét hallották, megállapították, hogy Ghinea prefektus nemcsak mint hatósági tényező, hanem mint komponista is rászolgál a „titáni” jelzőre.

— Nehéz székülésben szenvedők, akiknek az agyvertóuladás, a fejfájás és szivdobogás, az emésztési zavarok és különösen a végbélbajok teszik az életet nehézé, igyanak reggel és este egyegyed pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet. Klinikai vezető orvosok igazolják, hogy a Ferenc József víz műtétek előtti és utáni időszakokban is nagyértékű hasajónak bizonyul. A Ferenc József keserűviz gyógyszertárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— A lupényi bánya 64 munkásának felmondással kedveskedett az új évben. Déváról jelentik: A második munkába készülő bányászok közül hatvanégyet szomorú meglepetés ért. Amidőn megjelentek a bányánál, hogy megkezdjék robotjukat, közölve lett velük, hogy mindazok, akiknek nevei a fekete táblára ki vannak írva, leszámoltatnak, tehát ne is szálljanak le a föld ölébe. Az igazgatóságnak ezen újabb leépítése az érdekelt munkásokat végleg kétségbeesztette, mert a keresetnélkül ott tengődő munkanélkülieknek sorsára jutva, jól tudják, hogy mi vár rájuk. Elszomorító a dologban az, hogy Lupényben a munkanélküli még karácsonyra sem kaptak semmi segélyt, róluk község, bánya és társadalom teljesen megfeledkezett.

Az ideális hashajtó a Dr. Bayer-féle

PURGEN

— CSODALATOS AJANDÉK A VAKOKNAK. Párisból jelentik: Fotoelektrograf egy új találmány neve, amely lehetővé teszi, hogy a vakok bármit elolvashassanak. A foltaláló maga is vak. Thomas mérnök, aki a háborúban veszítette el szeme világát, a fotoelektrográf olyan készülék, amelybe be kell tenni a fehéren feketével nyomtatott betűket, a fotográfáló foltelőapparatban, amelybe a vak beleteszi kezét, domború betűkkel jelenik meg a nyomtatás, úgyhogy a vak végigtapogathatja és elolvashatja. Szakértők, akik kipróbálták a találmányt, azt mondják, hogy a vakokra nézve a legnagyobb áldás.

— Érvénybe lépett a használt ruhaneműek tartalmazó vasúti és póstai küldemények vámkötelezettsége. A közlekedésügyi miniszter, a pénzügyminiszterrel egyetértve elrendelte, hogy a külföldről Romániába vasuton vagy póstán érkező használt ruhaneműeket tartalmazó küldeményeket — január elsejével behozatali vámmal kell terhelni. A használt ruhanemű csak azon esetben élvez vámmentesítést, ha a külföldről jövő utas kézitáskájában vagy podgyászában maga hozza be.

— Milyen lett volna a világ legnagyobb óceánjárója? Londonból jelentik: A Cunard-Társaság számára épülő 73.000 tonnás óriásgőzös, amelynek munkálatait a világ gazdasági depresszió miatt ideiglenesen abba kellett hagyni, már félig kész volt. A hajó valóságos uszó város lett volna, kilenc terrasszerűen emelkedő fedélzettel, télikertekkel, uszodákkal, hangversenyteremmel, saját tőzsdével és üzleti negyeddal, amelyben fogpiszkálótól kezdve a legdrágább ékszerekig és autókig minden kapható. Gigantikus méreteit jellemzi az a tény, hogy bármelyik kéményén két vasúti vágányt lehetne keresztülvezetni s a Cunard-Társaság első óceánjáró gőzöse mindenestül beférne egy kéményébe. A hajó leltárában többek között a következő tételek szerepelnek: 4000 matrác, 150.000 darab fehérnemű, 30.000 darab asztali ezüstnemű, 200 ezer darab porcellán és üvegáru és 60.000 darab kés. Ezzel a hajóval szándékoztak Angliát az Atlanti óceán kék szalagját Németországtól elhódítani. Az óriásgőzősök üzemeltetését a következő adatok illusztrálják: egy negyven-negyvenöt ezer tonnás hajó futóanyagszámlája Anglia és Amerika között oda-vissza tizenkétezer font, munkabérletköltség ötezer font. — Pusztán a dokkba vontatásért hetven fontot kapnak a vontató gőzösök.

— Gyász Indiában Gandhi letartóztatása miatt. Londonból jelentik: Egész Indiában futótűzként terjed el Gandhi letartóztatásának híre. A hinduk ország- és gyásznapokat tartanak, a tőzsdéket és tizennégy szövözetet bezártak. Az angol karhatalom egyelőre mindent fenntartja a rendet.

— Ausztriában megszüntették az álláshalmozást. Bécsből jelentik: A kormány betérjesztette az álláshalmozásról szóló törvényjavaslatát, amely uttörő kísérlet az egész világot szorongató munkanélküliség csökkentésére. A javaslat szerint a négyszáz schillinget meghaladó jövedelem kizárja más alkalmazás vállalását. A közalkalmazottak egyáltalában nem vállalhatnak más munkát. Kivételt képeznek az orvosok, tanárok, újságírók, továbbá az erdő- és mezőgazdasági alkalmazottak.

SCHACKLETON

Angliában óriási ünnepek között emlékeztek meg Schackletonról, a Déli-sark tragikus sorsu utazójáról, aki 10 éve nyugszik az örök jég alatt.

— A sikkasztó brassói adóbeszedő Zernesten követte el nagyarányú visszaéléseit. A brassói pénzügyigazgatóságon, amint tegnap a B. L. megírta, sikkasztásnak ítélték nyomára. Proca Viktor adóbeszedő Vajda vendéglős adóalapjára fiktív összegeket vezetett be, mintegy tízezer lejt értékben. Negreanu ellenőr, akinek osztályán Proca dolgozott, kijelentette, hogy a hamisításról már azonnal tudomást szereztek és figyelemmel kísérték az adóbeszedő működését, úgy, hogy nagyobb arányt a sikkasztás nem ölthetett. A vizsgálat, amely Proca előbbi állomáshelyére, Zernestre is kiterjedt, ott hatalmas arányú, már eddig is kétféle lejt kitévő sikkasztást állapított meg Proca terhére. Proca, aki most letartóztatásban van, birtokot vásárolt az eltulajdonított pénzből.

— Marosvásárhelyi hírek: Tudósítónk jelenti: Jeremiás Irénke szavatai hat hónapos kisleányt édesanyja az asztalon hagyta. A gyermek játszadozva beleséft az asztal melletti fazékba, amelyben forró leves volt. A szerencsétlen gyermek pár napi súlyos fájdalom után tegnap ki is szenvedett a kórházban. Az ügyesség megindította az eljárást az anya ellen. — Beszámolt a B. L. a marosmegyei Nagyeremi községben karácsonykor lezajlott véres mulatozásról, amelynek áldozatai: Chirila János beszállították a marosvásárhelyi kórházba. A súlyosan megsebesült gazdát a leg gondosabb ápolás sem tudta megmenteni az életnek és ma kiszünetelt súlyos sebei következtében. — Görgényzentimre, marosmegyei község határában egy árokban holtan találták meg Rimbu Dániel 65 éves földmivest. A gazda holttestét a marosvásárhelyi kórházban boncolták fel és megállapították, hogy halálát súlyos alkoholemgezés okozta. Az ügyesség megadta eltemetéséhez a hivatalos engedélyt. — Erdősínád községben Csiki András szabados katonai feltételekkel agyonlőtte Dávid Józsefet. A szerelmi tragédia annak a leánynak ablaka alatt történt, akit mindketten szerettek.

— NINCS LÓ. MEGSZUNIK A LÓKÖTELESEN SZÖVETSEG. A pennsylvaniai Lancasterben ezélt hatvan esztendővel tiszteletemelő klub alakult, a lóköteket elleni klub. Szabályai értelmében a tagok kötelesek voltak minden erejükkel latbavetni a lóköteket. Azóta mult az idő. Az automobil fejlődése nagyon megrikoltta a lóállományt. A lólovajok ma már olyan ritkák, hogy egyik tag sem emlékszik rá, látott-e valaha egyet is belőlük. A társaság tagjai ilyenformán nem tudnak mit kezdeni az idejükkel. A diszes szövetség elhatározta, hogy megsemmisíti alapszabályait és megszünteti működését. Bucsuvasorájukon megemlegetik majd a régi jó időköt, a mikor még akadt egy pár ló és lóköte.

— Csendőrségi fegyverhasználati jogot kapnak a magyar rendőrök. Budapestről jelentik: A belügyminiszter tervezete értelmében a főkapitányság politikai osztályát országos központtá bővítik ki. A centralizált új szervezet nagy reformok kezdetét jelenti. Az országos központ élére Hetényi vagy Schweinitzer főkapitányokat fogják állítani. Ezenkívül a belügyminiszter javasolni fogja, hogy a rendőrök csendőrségi fegyverhasználati jogot kapjanak. Az új javaslat előrelátólag január végén kerül a parlament elé.

Ady Endre — románul

— George A. Petre: Sänge și Aur —

Merész és dicséretesen nehéz feladatra vállalkozott George A. Petre nagyváradi román költő, amikor elhatározta, hogy lefordítja Ady: Vér és Arany című verskötetét román nyelvre. Ady az a par excellence originális költő, akinek nincsen talán egy olyan sora, vagy szava sem, amelyet más is éppugy leírt volna, vagy leírhatna, mint ő és így Ady verseinek idegen nyelvre való lefordítását egyedül csakis Ady Endre vállalhatta volna az eredeti iz, az eredeti erő, az eredeti gondolat és az eredeti nyelvi szépségek százszázalékos felelősségével. De legalább is egy hozzá mérhető és lehetőleg parallel vágányokon futó zseni kell ahhoz, hogy Ady másnyelvi interpretálásában az igazi Adyt adja vissza.

Ezen a legfőbb akadályon kívül Ady román fordítójának, (de bármely más nyelvi fordítójának), még egy alappötő nehézséggel kell megbirkóznia. Ady tősgyökeres magyarságával, amelyet frappáns nyelvbújtó zamatjában, földszagu lendületében még a magyar költők és írók sem voltak képesek magukba aktimatizálni, mert legjobb esetben csak jólrosszul utánózni tudták. Hogyan lehet a legeredetibb magyar költő legoriginálisabb magyarságát más nyelvre átültetni, anélkül, hogy a tökéletlenség érzése bántóan el ne határolódjék az olvasón? És ami még fontosabb: hogy a románul olvasó publikum hamisítatlan, el nem torzított képet nyerjen a modern magyar líra forradalmian legnagyobb alakjáról?

George A. Petre feltétlenül kivételes képességgel igyekezett ezekkel a magasba meredő akadálysziklakkal megbirkózni és meg kell állapítani, hogy minden szaván érezhető a legbecsületesebb törekvés, amely Ady Endrét a maga rendkívüliségének teljességében szeretné bemutatni a román közönségnek. Az, hogy ez nem mindig és nem 100 százalékban sikerül neki, — magyar szemmel nézve, — nem a fordító izmos tehetség és briliáns fordítói készségén mulott, hanem a magyar és a román nyelvi lelki struktúrájának és gondolkodásmódjának olyan brüszk különbségén. Azokat a hétköznapi életben szinte elhanyagolható finomságokat, amelyek a lírában valamely költő egész működésének a „gyári védjegye” képezik, mert a leggyönyörűbb sajátosságai, a fordítás technikai munkája, kénytelen sokszor — ha fájó szívpel is — megkerülni, vagy annyira retusálni, hogy végeredményben a fordított vers egészen új költői alkotásnak hat, amely csak az alapgondolat kiépítésében és a szöveg nagyjából azonos hangzásában mutat az eredeti forrásra. És így az, aki az eredeti Adyt is ismeri, a román fordításból olyan képet kap, mintha palaki az exponálás pillanatában kissé elmozdult a fényképezőgép érzékeny lencséje előtt. Rá lehet ismerni az eredetire sőt George A. Petre esetében a kép még így is szokatlanul éles, de... a szem nézése nem elég határozott és ez olyan elmosódott alaptónust ad az egész fotográfiának.

Tul az irodalmi értékelés síkjain George A. Petre munkája irodalompolitikai szempontból is komoly, nem mindennapi értéket reprezentál. A román irodalomnak büszke nyeresége ez az Ady-fordítás, amely maradék nélkül nyújtja mindazt, amit egy fordítás nyújtani képes. És ugyanakkor jóleső szolgálatot tett George A. Petre a magyar irodalomnak is, amikor annak ma kétségtelenül legreprezentatív alakját, annak talán legszebb és legeredetibb költőjén keresztül, beleoltja a román kultúrába és ezzel új és jó erős hídát ver a két szomszédnép kulturális megismerkedése, közeledése és kölcsönös megbecsülése felé. Ady Endre erre kiválóan alkalmas, mert hiszen életében maga is előharcosa volt ennek a kiegyenlítődesnek.

A „Vér és Arany” rendkívül izlées és szép kiállítású román kötetét Ruzicska számos verbeli művészettől és Ady lelkiétől rezonáló illusztrációja díszíti.

Bányai Ernő

— Rendőrsapatok vonultak fel a nagyváradi nyugdíjasok ellen. Tudósítónk jelenti: Vasárnap délelőtt mintegy 1200 nyugdíjas, hadirokkant és hadiözvegy gyűlt össze Nagyváradon a Katolikus Kör disztermében, hogy meghallgassa a karácsony előtt tartott kongresszus kiküldötteinek az eredményt a bukaresti ut eredményéről. Ezt az újabb kongresszust Dan Pompiliu nyitotta meg, az egyesület elnöke. Rámutatott arra, hogy a jelenlegi nyugdíjtörvény kielégítően jó, mert megalkotta az önálló nyugdíjpénztárt. Ragadozó politikusok azonban lábbal tiporák a törvényt és elidegenítették a nyugdíj-alapot. Azután Negulescu tábornok és Gyöngyössi István számoltak be a kiküldött bizottság bukaresti munkájáról. Kifejtették, hogy eljártak az összes illetékes helyeken, de minden nagyobb eredmény nélkül. Utjuk eredménye az a meggyőződés volt, hogy a kormány tulajdonképpen keveset törődik az erdélyi bányász, beszarabiai, bukovinai nyugdíjasokkal. — Nem sokat törődik még a regátiakkal sem. Csak a bukarestiekkel törődik, mert azok amint magyarázatul közölték velük, „mindárt az utcára mennek sérelmikkel”. „Merjünk mi is az utcára!”

Antineuralgic

DR. NANU MUSCEL

az egyedüli gyógyszer influenza, migrén idegzsák stb ellen. Csakis eredeti csomagolásban árusítják. Minden dobozban az orvos jelzésével ellátott 2 kapszula (osztályban) van.

Kapható: .

gyógyszertárakban és drogériákban. SzF 17171

zugtak elkeseredetten a kongresszus tagjai. Azután megállapították a felszólalók, hogy a nyugdíjak leszállítása törvénytelen s éppen azért az egyesület folytatni fogja a harcot mindaddig, amíg jogait százszázalékosan ki nem vívja, hiszen még ma is vannak a megye területén nyugdíjasok, hadirokkantak és hadiözvegyek, akik hét-nyolc hónapja nem kapták meg járandóságukat. Végül Negulescu nyugalmazott tábornok határozati javaslatát fogadták el, amelyben köszönetet mondanak a sajtónak a támogatásért, erélyes hangon követelnek egyenlő elbárást a bukaresti nyugdíjasokkal. A határozati javaslat kiegészítő része a románul és magyarul tolmácsolt felhívás volt négyes sorokban, tömöten, hangtalanul vonuljanak fel az utcán. A határozat elhangzott, de a kivitelt nem került sor. Két rendőrtiszt ugyanis civil ruhában megfigyelőként jelent meg a kongresszuson. Nyomban értesítették a készülségtartó rendőrséget, amely késedelem nélkül kivonult. Popovici kveszor r endőrtisztjei kíséretében éppen akkor nyomult be a terembe, amikor a királynak fogalmazott üdvözlő táviratot olvasták fel. Kveszor kijelentette, hogy az utcai vonulást a vármegyei prefektus nem engedélyezi. A nyugdíjasok elkeseredetten zugtak, végül is azonban, amikor rendőrkveszor kijelentette, hogy erőszakkal is megakadályozza a felvonulást a nyugdíjasok kivonultak a teremből. A ajtóban négyes rendőrkordon várta őket. Az öregeket, rokkantakat és hadiözvegyeket. Szégyenteljes volt.

— ELOFIZETŐINK kísérjük figyelemmel címkéjükön feltüntetett lejárót. A lap varialan expedíálása érdekében gondoskodunk idejében a lejárt előfizetés megújítására s ha akár póstán, akár megbízottunk útján megújították az előfizetést, figyeljük meg, hogy 8 napon belül az új lejárót szerepel-címkén.

— Milyen színű ruha illik VOROS HAJHOZ? Gallico mester newyorki Daily News férfitáviratnak vezetője. Az ő kötelessége, hogy beszámoljon a divat változásairól s üzeneteiben tanácsokat adjon az öltözködnívágó fiataloknak. Gallico mester mellékel mostanában nehéz kérdést szegzett egyik olvasója: arra kért választ, hogy milyen színű ruhát hordhat egy vöröshaju gentleman. feleletből kitűnik, hogy a divatdiktátort váratlanul érte ez az interpelláció. Hábzó választ ad az érdeklődőnek: melynek lényege az, hogy ámbátor ha színéhez illik a kék ruha is, sőt bármilyen színű is hordhat, mégis azt ajánlja, hogy lehetőleg barna ruhákat hordjon, vagy sárga ingeket hordjon, akit a természet vörös hajjal ajándékozott meg.

★ A BRASSÓI BANKOK esütörtökön, hó 7-én, amely hivatalos ünnepnapot a Banca Nationala is megtartja, zárva lesznek.

— Bukarest—Beyrouth között drótnak küli táviróösszeköttetés létesült. A Syria, Nagylibánba, Abessziniába, Egyiptomba, Erytráába és Palasziniába irányuló táviratok minél gyorsabban való továbbítására céljából üzembe helyezték a Bukarest—beyrouthi drótnélküli távirót. Aki a jelzett országokba szóló táviratát ezen új és olcsó utvonalon kíván továbbítani, köteles a cím elé „via Radio-Bucuresti” megjegyzést írni, mindegyik jogában áll a feladónak az eddigi utitányok (via Eastern, Radio-Franc, Radio-Belgrade, Italo-Radio, Radio-Austria) bármelyikét tetszése szerint előírni.

— Holttest az ablakban. Budapestről jelentik: Harsányi Frigyesné magánzóna különös nemét választotta az öngyilkasnak. Kisfaludy-utcai lakásának egy ablakfőjára kötötte fel magát egy törülközővel. Amikor a hajnali szürkületben az első járőrelők megjelentek az utcán, megdöbbenéssel fedezték fel az ördög emeleti ablakban függő holttestet.

— Csempészésért letartóztatott egy lengyel bankigazgatót. Bécsből jelentik: A Feldkirch-buchi gyorsvonaton letartóztattak egy lengyel bankigazgatót s egy bécsi kereskedőt, akik harmincezer frankot, illetve százhuszoney ezer shillinget akartak Svájcba csempészni.

Lerongyolva és éhesen jönnek vissza az állami segítséggel Franciaországba exportált munkások, de a munkaügyi minisztérium tudni sem akar róluk

Temesvár, január 5.

Többször megemlékeztünk arról, hogy az 1930 tavaszán Franciaországba kiszállított erdélyi és bányászati munkásokat a francia kormány kiutasította, ezek a reményeikben megcsalhatók és kihasználhatóak. Most csoportokban vánszorognak vissza Romániába. Temesvárra már két ilyen csoport is érkezett, amelyeknek tagjait a városi tanács vette gondozásba és látta el élelemmel, valamint utiköltséggel.

Most ismét újabb csoport franciaországi munkás érkezett Temesvárra hónapokig tartó kálváriajárás után.

Amikor ezek is jelentkeztek a városházán, Sagovici Sámuel dr. városi főjegyző telefonon érintkezésbe lépett a munkaügyi minisztériummal és a következő előterjesztést tette:

Tekintettel arra, hogy 1930 tavaszán maga a munkaügyi minisztérium is se-

gédkezet nyújtott a Franciaországba küldendő bányamunkások toborzásához, méltányos volna, ha most a minisztérium gondoskodnék legalább a hazatérők utiköltségéről is.

A munkaügyi minisztériumból Sagovici dr. főjegyzőnek azt válaszolták, hogy erre a célra nincs fedezet a minisztérium költségvetésében, de ha volna, akkor sem hajlandó a munkaügyi minisztérium erre áldozni. Ennek a merev elutasításnak következményeképpen a temesvári városi tanács kénytelen továbbra is gondoskodni a Franciaországból kiutasítottak élelmezéséről és illetőségi helyükig szóló utiköltségéről. A városi tanács azonban elhatározta, hogy a belügyminisztériumhoz és a munkaügyi minisztériumhoz memorandumot intéz, abban tiltakozni fog az ellen, hogy ezeket a költségeket is a városi közigazgatás nyakába sózza a kormány.

Ki az utcára!

Ujabb 30 magyar tisztviselőt tett kenyértelenné Nagyvárad városa A villamosművektől elbocsátják az összes magyar alkalmazottakat

Nagyvárad, január 5

A nagyvárad villamosművek magyar alkalmazottai közül újabban ismét harmincat bocsátottak el és további elbocsátások vannak tervbe. A most elbocsátott harminc alkalmazott nagyrésze a könyvelőségnél dolgozott, ahol az áramfogyasztás alapján számlákat állítottak ki. Számokkal dolgoztak, így tehát nagyon is átlátszó az az indok, hogy a román nyelv nemtudása miatt kénytelen a város őket elbocsátani. Az elbocsátott könyvelési tisztviselők hosszú évek óta állanak a villamosművek szolgálatában és így szinte pontosan ismerik minden háztartás áramfogyasztását, úgy, hogy a villamosmű javára rengeteg visszaélést tudtak megakadályozni. A pénzbeszedők, akik közül a magyarokat most szintén el-

bocsátották, a román felekkel is kitűnően tudtak érintkezni, ezek elbocsátására sem volt tehát semmi indok.

Az elbocsátások máról-holnapra, minden felmondás és nyugdíj nélkül történtek, annak ellenére, hogy valamennyi elbocsátott esküt tett alkalmazottja a városnak.

A nagyvárad villamosműveknél a jogis-ta-politika érvényesül, amely saját híveivel akarja betölteni mindenütt a pozíciókat.

Értesüléseink szerint az elbocsátásokban nagyban bűnös az egeresi centrálé, amely már régóta mesterkedik abban, hogy a nagyvárad villamosműveket magának megszerezze és éppen ezért tudatosan intrikált annak alkalmazottai ellen.

Franciaországban idegesen figyelik Argetoianu olasz- országi látogatását

Mit ír a francia sajtó

Róma, január hó 5.

A Franciaországgal folytatott kölcsöntárgyalások és Argetoianu római látogatása révén Románia újra az európai érdeklődés homlokterébe került. Az olasz sajtó nagyobb része már a tegnapi, Argetoianunak az olasz királynál történt kihallgatásával kapcsolatban, igen erőteljesen hangsúlyozta, hogy a román pénzügyminiszter római látogatása nagyjelentőségű külpolitikai esemény.

Minden jel arra vall, hogy a mostani román kormány újra erőssé akarja tenni azt a baráti kapcsolatot Olaszországgal, amely az utóbbi évek alatt meglazult az uralkodó francia protektorátus következtében.

Mára aztán Argetoianu római tárgyalásai újabb jelentőséget nyertek s ez nem hagyta hidegen már a francia sajtót sem. Hétfőn délután ugyanis Mussolini fogadta hosszú kihallgatáson Argetoianut, akit megelőzőleg Grandi külügyminiszter látott vendégül ebéden. A kiadott hivatalos jelentések természetesen szűkszavúak s nem szólanak arról, hogy a román pénzügyminiszter és a román kormány tényleges feje miről tárgyal ebéd közben Grandival s miről később Mussolinivel.

Annyi azonban bizonyos, hogy ezeknek

a látogatásoknak és hosszú kihallgatásoknak sokkal nagyobb jelentőségük van az egyszerű udvariasságnál. Mussolini nem vesztegeti hiába az időt a „hosszu audienciákra“.

Magától értetődik, hogy Franciaországban a római események nagy idegességet keltettek. A külső jelek arra vallanak mintha Románia új politikai koncepciók felé haladna. A Németország felé való közeledésnek különös színt adott a nagy-szebeni román diákkongresszus Hitlerimádata, amihez a kormánynak nem volt rosszaló szava. Ez sem váltott ki kedvező hangulatot Romániával szemben Franciaországban. Most aztán Argetoianu római látogatása! Éppen akkor, amikor Románia Párisban újabb francia kölcsönről tárgyal.

A Populaire című párisi lap igen élesen mutat rá ezekre a jelenségekre s nagyon helyteleníti, hogy a francia kormány három milliárdnyi kölcsönt akar adni Romániának. A lap szerint most már tagadni se lehet a fasiszta irányban eltolódó román belpolitikát s különben is köztudomású, hogy a király hű barátja Mussolininek és Hitlernek.

Nem lehetetlen, hogy Argetoianu rossz időben történő római látogatása súlyos bonyodalmakat idéz elő a kölcsöntárgyalásokon.

Óriási siker! Világesemény!

SENKI ORSZÁGA

című monumentális
filmalkotás, amely

január 6-tól
fut a brassói

ASTRA (Apolló) Mozgóban

Mit ír a sajtó
erről a hatalmas
filmsodáról:

... és így lekerekített és lezárt
műremeket alkot.

(Kronstädter Zeitung)

... a modern filmtéchnika minden
nagyszerű eszközének felhasználásával monumentális alkotás:
„Senki országa“ (Brassói Lapok)

... Viharos siker a Mozartsaal-ban
(Neu Berliner 12 Uhr Mittags-
Zeitung)

... nagy német siker, amelyből
remélhetőleg, nemzetközi siker
lesz.

(Tempo)

... sikere reményt jelent nem-
csak az ipar részére, amely alkotta
hanem az emberiség részére,
amely lelkesen ünnepelte.

(8 Uhr Abendblatt)

... a közönség lelkesen ünne-
pelte és ezzel igazat adott a film
befejezésének. (Berliner Tageblatt)

... a film tudatosan egyszerű
eszközökkel a publikum legzé-
lesebb rétegéhez fordul és nagy
igenlő visszhangot keltett.

(B. Z. am Mittag)

... tomboló, ezerhangú siker, egy
hangu elismerés (Reichsfilmblatt)

... a premiernél a film megha-
tott és tüntető sikerben részesült
(Rheinisch-Westfälische-Filmz.)

... szenzációs siker a Mozartsaal-
ban (Neue Zeit Charlottenburg).

... a német technika magasztos
dokumentuma, győzelem, diadal
(Berliner Herald).

Müsorkiegészítés!

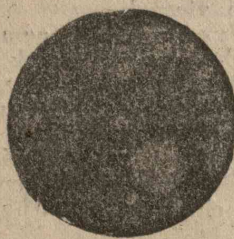
Páratlan szenzáció!

Vágyakozás

Megfilmesített zene — poezis
a szerelem álma.

Rendezte korunk legnagyobb
rendezője:

S. M. EISENSTEIN

A Bukarestben szokásos újévi fogadtatáson, amint erről bizonyára méltóztattak már olvasni, sok szép és nagyjelentőségű szónoklat hangzott el. A januárius elseji hangulat nemes lendületében politikusaink nem fukarkodtak az ígéretekkel s táncosokkal és tömegszárra dobáltak a megváltó eszméket a világba. Többek között Jorga és szavakkal rugtatott ki a mai nagy nyomorúság közepette oly fényűzően élő városi burzsoázia ellen.

Szép. Valóban szép. De vajon a miniszterelnök azokat is beleértette a városi burzsoák sorába, a kiknek palotájuk Bukarestben, egyik villájuk Szinajában, a másik Valeni de Munte-ban, a harmadik pedig Mangaliában van?

Egyébként a recepció összes szónoklatain végigvonult ez a burzsoa-ellenes hang. Románia vezető államférfiai egytől-egyet hangszózták, hogy ma, a tömegnyomor idején fényűzően élni bűn Isten és a Hon ellen. Ezt a gondolatot különös erővel és szónoki hatásossággal fejezte ki az ünnepség legutolsó szónoka, aki az ország vezető egyéniségei közé tartozik. Megragadóan felépített beszédének végmondatait hü fordításban, tiszteletünk és elismerésünk kifejezésékként ideiktatjuk:

"Mint jó keresztények, e nehéz helyzetben bizalmunkat és reményünket a Mindenható Isten segítségébe kell helyeznünk, aki kegyelmét ki fogja terjeszteni reánk is."

Az ő egyháza arra tanít bennünket, hogy a nagyobb rosszakat, melyek meggyökeresedtek e világon, bűntől és könyörgésekkel lehet eltűntetni.

Tehát bőjtöl a szó legszűkebb értelmében: vagyis minden életszükségletünknek a lecsökkentésére minimumra való leszállítással!

Ezek a szavak mélyleges hatást gyakoroltak a jelenlévőkre.

Alkik különben a szónoklat befejezése után bevonultak a nagy terembe s fekete-íkrás szendvics mellé kellemesen hűsítő francia pezsgőt ittak.

1848.

Az Universul mai számában Silviu Dragomir egyetemi tanár rendkívül érdekes cikket közöl a román-magyar kapcsolatokról s ebben bőven idéz Szemere Bertalanról, az 1848-as Kossuth-kabinet belügyminiszterének (s későbbi miniszterelnökének) hátramaradt, még kiadatlan irataiból.

Ezeken az iratoknak néhány történelmi jelentőségű mondatát ide muszáj iktatnunk:

"Ami a magyarországi románok helyzetét illeti, — mondja Szemere, — a román jobbágy nem szenvedett se többet, se kevesebbet, mint a magyar, német, szlovák, vagy rutén jobbágy, a nyelvi különbség pedig sohasem szolgált alapul az állampolgárok közötti viszonylat különbségére."

Ennél a széleszetűs meghatározásnál tisztában ma se lehetne jellemezni a nemzetiségi politikát.

"Nem akarunk olyan jogot, melyet meg ne akarnánk osztani a románokkal s nem akarunk oly boldogságot, melyet meg ne feleznénk velük. Sőt még azokat a románokat is, akik a magyar határokon túl laknak, testvéreinknek és természetes szövetségeseinknek tekintjük. Ugy látszik, hogy az isteni előrelátás helyezte egymás mellé a két népet, a román és a magyart, hogy egyik segítse a másikat. Egyik sem számos, s egyiknek a háta mögött sincs rokon-nemzet, melyből időről-időre felrészíthetné magát. Mind a kettő kölcsönös és benső barátságra van ráutalva. Az egyetlen különbség, ami elválasztja őket, a nyelo, de minden egyéb egymáshoz köti őket."

Az a szellem, mely a forradalmi magyar kormány miniszterének s elnökének sorából kisugárzik, a magyar 48-nak, a magyar tárciusnak a szelleme.

Hol van e szellemből a gyűlölet, a nyers sovizmus, az ordító mű-hazafiaság, a Cuza-féle rombolás, az első- és másodrendű állampolgárság világképe s az az egész otromba usztítás, mely ma ezt a szomorú földrészt jellemzi?

A nép nem változott, a szegény magyar megmaradt szegény magyarnak s a szegény román szegény románnak.

A geográfia sem változott. Aki száz évvel ezelőtt itt élt a Duna partján, itt él ma is s aki száz évvel ezelőtt reászorult a másíkra, a másik szeretetére, barátságára, szövetségére, reászorult ma is.

Csak az urak lehetnek affélék, mint az erőt.

Huncfutkodnak.

Hogy mennyire huncfutkodnak, arra mi sem jellemzőbb, mint az a plakát, melyet alább közlünk hü fényképmásolatban:

MEGHIVO

1931 December hó 6 Dikán voánnop Dél után 3 órától éfél után 2 óráig tisteletel értegetük a Magyar fiataliságot.

MüMind a Braşoi régl, zenészek vékon jános klánéas jobsincs joska Boritonos Kovács Béla einbalmas GGORGESZKU MITIKE Nagy-bögös Marci Bácsi Kontrás és ordos andrás Primás vezetése alatt ezen túl a fayinar 8 szám alati fényesen Berendezel téliesen tánc termében Minden vásánap a fenti említet Meg tartása jottal és ételel ki szgláva olcon és a Mivel hogy a Banda ismerős a fiatal ságl szmben az első Megnyitás únk ingyen Minden kivel szben a Beléplidij a táncra és Mindenki Megjelenyék hogy ne felycsük azt hogy Mi a Nővázaz. és rerdesen álltöszkádve Mindenki yol viselkelyék a Mulatcsag tartalma alatt rendezök a közön ségből lesnek választva.

TISTELETEL A PARTFOGAS

Ambár ennek az állítólag magyar plakát-nak a nyelvezete merőben idegen és furcsa lehet Önök előtt, annyit nyilván megértettek belőle, hogy itt Bukarestben élő brassio zenészek, — csángó zenészek, — Mulatcsagi meghívójáról van szó.

Ennek az invitációnak a nyelvezete, szelleme és intellektusa mutatja azt a fokot, ahova az Anghelescu-féle sovén iskolapolitika lezüllesztette a polgárság egy „nem kellemes, nem kívánatos” rétegét.

Jelzi azt a szellemiséget, melyet az ordító hazafiaság elrabol s amely helyett nem ad másikat.

Amelv messzebb van a Szemere Bertalan-féle szellemiségtől, mint 1848., 1932-től.

EGY KIS POLITIKA

A kormány önhittsége és szerénysége — nyugodtan állíthatjuk — kitér és égre kiált. Minden kormány elbizott, öndicsekvő és vak, de a jelenlegi, ez a félig Jorga, félig Argetoianu Kentaur tultesz minden elődjén és valószínűleg minden utódján is.

A legjelentéktelenebb még az, hogy Jorga az ellenzék minden kormányváltási jóslatát ezzel utasítja vissza:

— Majd négy év múlva lesz esedékes!

Ez durva sértés a Koronával szemben, mely az alkotmány értelmében a Nemzet-tel közösen gyakorolja a hatalmat s Jorgát társaival együtt akkor hívja vissza, a mikor akarja. Az időtartamot nem Jorga, hanem a Nép és a Király állapítja meg.

De ez még hagyján. Elvégre minden kormánynak izléstelen és a törvénytelen-ség eszmei magvát magában rejtő szokása a hasonló próféciálás. Emlékezzünk még arra, amikor 1926 júniusának elején Averescu bejelentette, hogy még három évig marad. S három hét múlva ment. Nem is ment. Futott. Nem futott. Repült.

Következtek a liberálisok.

— Tizenkét év múlva távozzunk! — jelentette ki kategorikusan (emlékezetes dévái szónoklatában) Tatarescu.

Erre azután eltávoztak 12 hónap múlva, mert ellenállhatatlan erővel söörcötte el őket a nemzet tiltakozásának ereje.

Majd jöttek Maniuké, akiknek nevében Vajda Sándor vállalta a csinos, de mégis telhetetlen jósnó szerepét. A bizakodása nagy volt, de a tehetségé kicsi.

Most pedig Jorga mond drámai jóslatokat, mint egykor Szent Jeromos a pusztában. A különbség csupán az, hogy míg Szent Jeromos az önmaga börtén nyuzta le s azt magára terítve bolyongott a síkságon, addig Szent Jorga bennünket nyuz le s azzal takarózik.

De még ezt a bőrvuzást sem hajlandó beismerni. Azt írja tegnap a lapjában, hogy a „nyuzditiak és fizetések csökkenése nem a Jorga-kormány büne”.

... Tudjuk — írja az Adeverul. — Nem a Jorga-kormányé. Hanem az Argetoianu-kormányé.

Melynek többek között hervadhatatlan érdemei vannak a népies zene fejlesztésében is.

Minden polgár portája előtt büszkén nereg a dob.

S nem lehet efeledkezni a kormány humorérzékéről sem. Ennek köszönhető például, hogy a bírák részére külön takarékpénztárat nyitnak most meg.

Ezt nevezem jó viccnek.

A fizetéseiket négy-öt hónanja nem adják ki. De takarékot nyitnak nekik.

Ha így folyik tovább, a kormány valóban négy évig műsoron maradhat még. Lehet ugyan, hogy nem nálunk. Hanem abban a kabareban, mely sláger-számnak leszzerződött és külföldi turnéra viszi őket, mint a cinikus, keserű humor nagymestereit.

Ilyen komikusok már sosem voltak. A legtöbb viceket faragják s mégis mindenki szívből zokog rajtuk. (m. i.)

A brassói

REDOUTE MOZGÓ

vásznán

Ma szerdán, január hó 6-án indul hóditó utjára

a békeévek pazar udvari pompáját öltő szépségein keresztül

Grell Theimer, Hermann Thiemig, Charlotte Ander és Verebes Ernő élén a

CSÓK-REGIMENT

(WENN DIE SOLDATEN)

című

osztrák — magyar uniformisos katonaoperettében.

Dalbetétje:

„Küsse mich, küsse mich, denn ich hab Dich lieb“, amelyre felfigyel az egész világ

Brassónak is maradandó slágere lesz

Szerdán, január 6-án, d. e. 11 órakor MATINÉ

„Ein Tango für Dich“

Becsapták a bihari főszolgabirákat

Panama a primprétorok félmilliója körül — Végigsarcolta egy ügyes szélhámos Biharország járási vezetőit

Nagyvárad, január 5.

Minden megkopott ebben a szürke nyomorúságban és a járások valamikor nagyhatalmu kiskirályait is kikezdte a gazdasági krízis, meg a kormány lelkelten pénzügyi politikája. A járási főszolgabírák, akiket most primprétoroknak tisztel a közigazgatási törvény, szintén megkoptak a nagy pénztelenségben és éppen úgy lótnak-futnak, kilincselnek a fizetésük után, mint a nyugdíjasok.

A biharmegyei járási főszolgabírák sem kaptak már hónapok óta fizetést és nem lehet csodálkozni rajta, hogy

most, amikor pénzhez jutottak, egy jópágású szélhámosnak sikerült megvágni a bihari primprétorokat.

Ugy esett a furcsa dolog, hogy minekutána minden követ megmozgattak a főszolgabírák és minekutána minden biztatás dacára sem kapták meg a fizetésüket, Ghite Crisan bihari szenátorhoz fordultak, aki ugyan nem tartozik a kormánypártéhoz, de jól ismeri a járást Bukarestben és nagy befolyása van még a Maniu kormányzásra idejéből.

A szenátor jószándéku, lelkiismeretes ember, buzgó honatya, aki el is járt a főszolgabírák dolgában és le is hozott egy pénzügyminiszteri rendeletet, amely félmillió lejt utal ki a bihari főszolgabírák elmaradt fizetésére.

Valami ügyes szélhámos, állítólag egy volt magasabbú pénzügyi tisztviselő, megtudta, hogy utalás jött a főbírák fizetésére és menten gyümölcsöztette értesülését. Fölkereste a főszolgabírákat és közölte velük, hogy félmillió lejes utalást hozott a számukra.

Persze, valamikétt a kijárástól is megérdemel, mondta a főbíráknak, akik előbb kétkedve fogadták a hírt, de a szélhámos megnyugtatta őket, hogy nem kell a sápot előre fizetni.

Menjenek be a pénzügyigazgatósághoz, ott megkapják a pénzüket és abból adjanak majd neki tiszteletdíjat.

A főszolgabírák fölkerelkedtek, bejöttek Váradra, ahol a pénzügyigazgatóság valóban ott volt a félmillió utalás. Egyszerre persze nem tudta az állam-pénztár az egész összeget kifizetni, de

kétszázezer lejt szétosztott a főszolgabírák közt, akik ebből szívesen honorálták azt az urat, aki így pénzhez segítette őket.

A szélhámosság akkor derült ki, amikor a főszolgabírák a többi pénzért jöttek. A pénztártól Teodorescu pénzügyigazgatóhoz küldték őket, aki értesült arról, hogy a főszolgabírák beugrottak a ravasz trükknek.

Teodorescu szemrehányást tett a főszolgabíráknak, hogy ők, akik az államhatalmat képviselik, a járások élén, nem utasítják el maguktól a kijárási szélhámosokat, hanem még jutalmakat adnak nekik a saját pénzük után.

Akkor képedtek el igazán a főbírák, amikor megtudták a pénzügyigazgatótól, hogy az általuk megjutalmazott „kijárási” semmi köze sem volt a kiutaláshoz, mert azt Ghite Crisan szenátor intervenciójára küldte le a miniszter. A szélhámos alkijáró csak ügyesen bekapcsolódott a maga értesülésével a dologba és a főszolgabírák pénzéből jelentékeny summát vágott zsebre.

A főbírák most próbálják visszaszerezni a pénzüket az alkijárótól, aki ellen egyébként a pénzügyigazgatóság is erővel intézkedéseket tesz.

Bulgária is teljeszi a kapcsolatot Oroszországgal

Ankara, január 5.

Tevfik Rusdi török külügyminiszter közelebből Moszkvába utazik, ahol beszél a bolgár miniszterelnökkel folytatott tárgyalásokról. A török külügyminiszter ugyanis orosz kezdeményezésre közveliteni igyekszik Bulgária és Oroszország között a diplomáciai viszony helyreállítására érdekében.

Tevfik Rusdi Moszkvából nem tér nyomban haza, hanem Teheránba megy a török-perzsa barátsági szerződés megújítása érdekében. Egyben javasolni fogja Teheránban az ázsiai blokk kialakítását. A tömörülésben Törökországon kívül Perzsa, Afganisztán és esetleg Irak kapnának helyet.

Közgazdaság

A TŐZSDE

A világ összes értéktőzsdéi a katasztrófia örvényében Beszámoló a bukaresti tőzsde fekete évről

Bukarest, január 7.

A tőzsde — mondják — a gazdasági élet szeizmográfja. Érzékenyen reagál a legkisebb jelentőségűnek látszó eseményekre és hűségesen tükrözi vissza a gazdasági helyzetet.

A világtőzsdék helyzete az ujesztendő elején azt mutatja, hogy a világoalság

A világtőzsdék vesztesége duplája a háborús veszteségeknek

Európa legkiválóbb közgazdászai már az elmúlt év elején bejósolták, hogy a közel másfél év óta egyre súlyosabbá váló tőzsdeválság 1931-ben még fokozódni fog. A közgazdászok legmerészebbje sem merte volna azonban állítani, hogy a tőzsdék letérése oly nagyarányú lesz, mint ahogy az ténylegesen bekövetkezett. Az egyre veszedelmesebben elhatárolódó gazdasági válság

péghetszerűen magával rántotta a tőzsdéket és olyan nagyarányú árfolyamlemorzsolódásokat idézett elő, amilyenekhez hasonlókat a kapitalizmus története nem ismer.

Statisztikusok becslése szerint az egész világ nemzeti nagysága 1200 milliárd dollárt tesz ki. Ebből mintegy 80 milliárd dollár elveszett a világháború alkalmával. Ezzel szemben a nemzetközi tőzsdék utolsó két évi árfolyamvesztéségei a háborús veszteségek dupláját, tehát közel 160 milliárd dollárt tesznek ki.

Mondanunk sem kell, mily óriási az elvesztett összeg, amelynek egyharmadát, tehát több mint 50 milliárd dollárt az elmúlt fekete év terhére kell írunk.

Az elmúlt év döntő jelentőségű eseményeit legjobban az jellemzi, hogy a világtőzsdék egész éven keresztül állandó izgalomban éltek. Az év első felében a német—osztrák „Anschluss” megindította az izgalmak lavináját, amit nem sokra rá

olyan mélypontra süllyedt, amelynek kifejezésére alig akadnak megfelelő jelzők. Nem válság ez, hanem összeomlás, amely milliók egzisztenciák feje fölött csapta össze a nyomor fullasztó hullámain.

Páris, London, Bécs, Newyork vagy Bukarest, egyaránt az összeomlás és a krízis mély pontját jelzik tőzsdéik katasztrófáisan alázuható árfolyamaival.

követett a bécsi „Creditanstalt” fizetésképtelensége. Mindkét esemény valósággal felborította a közép-európai államok gazdasági piacainak egyensúlyát. Az események hatása alatt pedig a világtőzsdék egyik fekete napot a másik után szenvedték át. Az év második felében újabb események váltották föl a gazdasági vérkeringés lassúnak látszó menetét. 1931 július 13-án Németországban elrendelték a bankzárlatot, ami nem csak Európában, de a tengerentúli államokban is a legelképzetlenebb fejtelenséget panta maga után.

Végül pedig egy újabb dátum: szeptember 20, amikor az angol kormány váratlanul felfüggesztette a font stabilitását és ezzel az összes tőzsdéken a legelkeseredettebb harcot indította meg.

Az ugynevezett „tőzsdekonjunkturák” az előző évi konjunkturákhoz viszonyítva, teljesen elenyészőek voltak. Bizonyos mértékben kedvező befolyásolták a tőzsdéket a februári német francia—olasz leszerelési és jóvátételi tárgyalások, majd az a nap, amikor az Egyesült Államok elnöke kimondta a háborús tartozások egy évre szóló moratóriumát. Ez az ugynevezett „Hoover-hossz”, ami azonban csak igen rövid ideig tartott és így távolról sem volt elégséges ahhoz, hogy a tőzsdék milliárdokra rugó árfolyam veszteségeit kárpótolja.

tasztrófát vonhatott volna maga után.

Visszapillantva a bukaresti tőzsde elmúlt évi eseményein, feltűnik, hogy különösen az év második felében

az ugynevezett fix kamatozású értékpapírok és állami kibocsátású kötvényekben történtek feltűnően nagy üzletkötések.

Egyik előző pénzpiaci cikkünkben beszámoltunk arról, hogy a kormány ezeknek a papíroknak az érdekében egész éven keresztül a legképtelenebb propagandát folytatott. A bankválság nehéz napjaiban, amikor a legveszedelmesebb pánik lett urrá a betéteseken, mindenki ezekben a fix kamatozású tőzsdei papírokba ölte a pénzét, tekintve, hogy egyik bankkal szemben sem volt meg a kellő bizalom. Ennek a túlfűtött izgalomnak tulajdonítható, hogy

míg 1930 év második felében 166 millió 983 ezer 600 lej tett ki az állampapírokból kötött tőzsdei üzletek értékeinek összege, addig 1931 második felében

A bukaresti tőzsdén is elveszett az árfolyamok értékének fele

A világtőzsdék összehasonlító kimutatásánál számadatok igazolták, hogy a tőzsdéi értékek fele egy év leforgása alatt elveszett. Ugyanez az árfolyam lemorzsolódás tapasztalható a bukaresti tőzsdén is. A bankrésvények közül

a Nemzeti Bank részvényeinek árfolyama egy év alatt 6075-ről 3300-ra, a Banca Românească pedig 645-ről 315-re esett alá.

A petroleumértékek közül az Astra Romana 745-ről 320-ra, a Străna Romana 140-ről 140-re, a Creditul Minier 250-ről 88-ra, az I. R. D. P. 100-ről 42-re, a Concordia 565-ről 200-ra, a Speranta petroleumvállalat részvényei pedig 540-ről 355-re estek vissza. Annak ellenére, hogy az állam értékpapíroiban nagy volt a kereslet, azok is árfolyamvesztéseket szenvedtek. Így az 1929-es stabilizációs kötvények árfolyama 85-ről 50-re esett, az 1922-es kisajátítási kötvények 45-ről 31-re, az Imprumutul Unirii 1919 kötvények pedig 64-ről 45-re estek alá.

A kimutatás tehát nyilvánvalóan azt igazolja, hogy

egy év alatt több, mint felére estek Bukarestben a tőzsdei árfolyamok, úgy, hogy tőzsdei papírok 50 százalékos értékvesztésével szenvedtek.

Ez azt jelenti, hogy az ország gazdasági helyzete kétszeresen rosszabbodott. Míg belföldön az állami értékek nagy nehezen elkerülték a jelentősebb árfolyamvesztéseket, addig a tempót diktáló párisi tőzsdén a román állami kötvények értékeinek több, mint felét veszítették el. Míg az elmúlt év elején az 1929-es stabilizációs kötvényt a párisi tőzsde 2015 frankos árfolyamon jegyezte, addig december 24-én ezeknek a papíroknak az árfolyama 1250 frankra esett vissza. A papírok tehát 30 százalékos veszítettek értékükből. December 24-ike után, külföldön Romániáról szóló moratórium-hírek terjedtek el, amelyek újabb 20 százalékos árfolyamvesztést idéztek elő a román állami papírokból, úgy, hogy

az év végén ezeknek a papíroknak az értéke több, mint a felére esett.

Az 1922 éves kibocsátású 4 százalékos konszolidációs kötvények a párisi tőzsdén egy év alatt 515-ről 192 frankos kurzusra estek alá.

A számok és statisztikák minden kommentárt feleslegessé tesznek. A tőzsdék, amelyek, mint már mondtuk — hű kép-mását nyújtják a gazdasági helyzetnek, mély pontjukon vannak és a közgazdászok azt állítják, hogy az elmúlt év eseményeihez hasonlókat világtőzsdék szempontjából sohasem élt át a mai termelési rendszer.

szok azt állítják, hogy az elmúlt év eseményeihez hasonlókat világtőzsdék szempontjából sohasem élt át a mai termelési rendszer.

Az új év eseményei pedig a régiékből erednek és azok aligha lesznek kisebb jelentőségűek, mint amilyenek az elmúlt év katasztrófális összeomlásai voltak.

Seres Miklós

— 12 lej egy napszám Maros-ordában. Marosvásárhelyi tudósítónk jelenti, hogy a marosmegyei Rátosnya községben egy napszám 12 lej. Erdély egyéb vidékein 20—25 lej a napszám. A kolozsmegyei Melegföldvár községben 80—90 lej 100 kg. tengeri. Ilyen napszám és terményárak mellett a falu népe tönkre kell menjen, mert sem az adókat fizetni, sem az iparcikkeket kartell árakon megvenni nem tudja, még kevésbé tud kulturális célokra, iskolákra, egyházra, orvosra, tandíjra áldozni.

Magyar írók újabb regényei!

Kuncz Aladár, Fekete kolostor, 2 kötetben, ára	300.—
Berde Mária: Földindulás, 2 kötetben	231.—
Gulácsi Irén, Pax Vobis, 3 kötet	510.—
Fekete völgyek, 4 kötet	409.—
Ragyogó Kovács István	170.—
Hamusó	136.—
Csalhó Kálmán: A Katalin fürdő	170.—
Kassák Lajos: Egy ember élete, II. r. 3 kötet	270.—
Erdős Renée: Ezüst bölcső	153.—
A brüsszeli csipke, 2 kötet	306.—
Laonia Társaság, 2 kötet	409.—
Herczeg Ferenc: A nap fia	69.—
Zsigrai Julianna: Szűcs Mária házassága	68.—
Trencsényi György: Hősök	69.—
Falu Tamás: A halottak is élnek	68.—
Pásztor József: Az atyafiak	68.—
Csalhó Kálmán: Leányos ház 1931-ben	68.—
Kosáriné Réz Lola: Egy hordó bor	68.—

Legnagyobb választék, újabb megjelenő regények, mesés könyvekben, ifjúsági irato. b in, képes könyvekben.

Kaphatók a

Brassói Lapok Könyvosztályában

